

กฎหมายล้มละลายและกฎหมายฟื้นฟูกิจการ Bankruptcy & Reorganization Law

ธีรทัย เจริญวงศ์

ครั้งที่ ๓ วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๕

คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ Receivership Order

๑.พิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว temporary receivership

๒.พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด absolute receivership

๑. พิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว temporary receivership

มาตรา ๑๗ ก่อนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องขอให้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ชั่วคราวก็ได้ เมื่อศาลได้รับคำร้องนี้แล้วให้ดำเนินการไต่สวนต่อไปโดยทันที **ถ้าศาลเห็นว่าคดีมีมูลก็ให้สั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ชั่วคราว** แต่ก่อนจะสั่งตั้งว่านี้จะให้เจ้าหนี้ ผู้เป็นโจทก์ให้ประกันค่าเสียหายของลูกหนี้ตามจำนวนที่เห็นสมควรก็ได้

*หมายเหตุ

ผลของคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวมีลักษณะเช่นเดียวกับพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด เพียงแต่ในชั้นพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวจะไม่มีประกาศให้เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้

พ.ร.บ.ล้มละลายมีบทบัญญัติวิธีการคุ้มครองชั่วคราวไว้โดยเฉพาะแล้ว จะนำวิธีการชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาตาม ป.วิ.พ.มาใช้บังคับไม่ได้

ฎ.๑๗๔๕/๓๒ พ.ร.บ.ล้มละลายมีบทบัญญัติไว้โดยเฉพาะในเรื่องขอให้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ชั่วคราว ตาม ม.๑๗ ซึ่งจะขอได้ก็แต่ก่อนที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดเท่านั้น และเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ม.๑๙ วรรคแรก บัญญัติให้ จพท.เข้ายึดดวงตรา สมุดบัญชี และเอกสารของลูกหนี้ และบรรดาทรัพย์สินซึ่งอยู่ในความครอบครองของลูกหนี้หรือของผู้อื่นอันอาจแบ่งได้ในคดีล้มละลาย ฉะนั้นเมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องและโจทก์อุทธรณ์ โจทก์จะขอให้ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้ จพท. ยึดทรัพย์ของลูกหนี้ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. ไม่ได้

ฎ.๓๗๒๑/๓๕ การขอให้ยึดหรืออายัดทรัพย์ของจำเลยในคดีล้มละลายระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์มิใช่การขอคุ้มครองประโยชน์ในระหว่างการพิจารณาตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๖๔ แต่เป็นการขอให้ศาลยึดหรืออายัดทรัพย์ของจำเลยไว้ก่อนพิพากษาตาม มาตรา ๒๕๔ ซึ่ง พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา ๑๗ บัญญัติให้ขอพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยชั่วคราวไว้โดยเฉพาะแล้ว โดยต้องขอก่อนศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด จึงนำบทบัญญัติว่าด้วยการยึดหรืออายัดทรัพย์ของจำเลยก่อนพิพากษาตาม ป.วิ.พ. มาใช้บังคับไม่ได้

การขอพิทักษ์ทรัพย์สินชั่วคราว ต้องยื่นก่อนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินเด็ดขาด และศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินชั่วคราวได้เฉพาะในศาลชั้นต้นเท่านั้น

คร.๕๖๗/๐๔ ตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินชั่วคราวได้เฉพาะในศาลชั้นต้นเท่านั้น เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องแล้ว จะขอให้มีการพิทักษ์ทรัพย์สินชั่วคราวในระหว่างพิจารณาคดีของศาลฎีกาไม่ได้

ฎ.๒๑๔๒/๑๗ ม.๑๗ บัญญัติว่า “ก่อนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินของลูกหนี้เด็ดขาด เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องขอให้พิทักษ์ทรัพย์สินของลูกหนี้ชั่วคราวก็ได้ เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการไต่สวนต่อไปโดยทันที ถ้าศาลเห็นว่าคดีมีมูลก็ให้สั่งพิทักษ์ทรัพย์สินของลูกหนี้ชั่วคราว” คำว่า “ศาล” ตามมาตรานี้ ต้องหมายความถึงศาลชั้นต้น เพราะถ้าได้ผ่านการพิจารณาของศาลชั้นต้นไปจนศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินเด็ดขาดหรือมีคำพิพากษาแล้วกรณีก็ไม่จำเป็นต้องทำการไต่สวนฟังว่าคดีมีมูลหรือไม่อีก ที่ กม.บัญญัติไว้เช่นนี้จึงเป็นเรื่องที่ประสงค์จะให้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ร้องขอให้พิทักษ์ทรัพย์สินของลูกหนี้ชั่วคราวได้ก็แต่ในกรณีก่อนศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินของลูกหนี้เด็ดขาดเท่านั้น พ.ร.บ.ล้มละลาย ไม่มีบทบัญญัติให้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ร้องขอให้มีการพิทักษ์ทรัพย์สินชั่วคราวในระหว่างฎีกาได้

โจทก์ขอคุ้มครองชั่วคราว ตาม ป.วิ.พ. ม.๒๖๔ ได้

คร.๑๗๖๖/๓๑ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินของจำเลยเด็ดขาด โจทก์ขออายัดทรัพย์สินของจำเลยไว้ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์ยื่นฎีกาและยื่นคำร้องว่าหากจำเลยรับทรัพย์สินคืนไปจำเลยอาจจะยกย้ายทรัพย์สินไปให้พันอำนาจศาล ขอให้งดการถอนการอายัดไว้ก่อน คำร้องของโจทก์พอแปลได้ว่าโจทก์ขอคุ้มครองประโยชน์ตาม ป.วิ.พ. ม. ๒๖๔ เป็นการสมควร จึงให้งดการถอนการอายัดทรัพย์สินของจำเลยไว้ระหว่างฎีกา

คำว่า “คดีมีมูล” หมายความว่า มีมูลที่จะพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายได้

ฎ.๕๙๙/๑๗ คำว่า “คดีมีมูล” ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ ซึ่งเป็นบทว่าด้วยการคุ้มครองชั่วคราวในระหว่างพิจารณาเพื่อป้องกันความเสียหายอันเกิดจากการกระทำของลูกหนี้ในระหว่างนั้น จึงมีความหมายว่ามีมูลที่จะพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายได้ หาได้หมายความว่าเพียงมีมูลเป็นหนี้สินกันอยู่จริงแต่อย่างเดียวไม่

มาตรา ๑๕ ตราบใดที่ลูกหนี้ยังมีได้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด เจ้าหนี้คนหนึ่งคนใดจะฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลายอีกก็ได้ แต่เมื่อศาลได้สั่งในคดีหนึ่งคดีใดให้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว ให้จำหน่ายคดีล้มละลายซึ่งเจ้าหนี้อื่นฟ้องลูกหนี้คนเดียวกันนั้น

ข้อเท็จจริงปรากฏในชั้นศาลสูงว่าลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในคดีอื่นไปก่อนแล้ว ศาลสูงต้องจำหน่ายคดี

ฎ.๑๓๔๓/๐๕ เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาดแล้ว ความจริงปรากฏแก่ศาลว่าจำเลยเป็นบุคคลล้มละลายตามคดีอีกสำนวนหนึ่ง ซึ่งคดีนั้นศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดก่อนคำสั่งในคดีนี้ ศาลสูงย่อมสั่งจำหน่ายคดี

ลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในคดีอื่นไปก่อนแล้ว ต้องจำหน่ายคดีหลัง โดยไม่คำนึงว่าเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์จะเป็นคนเดียวกันหรือไม่ แม้โจทก์จะเป็นเจ้าหนี้ค่าภาษีอากรก็ไม่มีกฎหมายยกเว้นว่าไม่ต้องจำหน่ายคดี

ฎ.๕๓๕๘/๓๔ ก่อนโจทก์ยื่นฟ้องขอให้จำเลยล้มละลาย เจ้าหนี้อื่นได้ยื่นฟ้องขอให้จำเลยล้มละลาย และศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาดในคดีดังกล่าวแล้ว ศาลต้องสั่งจำหน่ายคดีของโจทก์โดยไม่ต้องคำนึงว่าศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในคดีของโจทก์หรือไม่ และแม้ว่าโจทก์จะเป็นเจ้าหนี้ค่าภาษีอากรก็ไม่มีกฎหมายยกเว้นว่าไม่ต้องจำหน่ายคดี

ฎ.๒๗๙/๓๘ ขณะโจทก์ฟ้องขอให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ล้มละลายในคดีนี้ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในอีกคดีหนึ่งของศาลชั้นต้นไปก่อนแล้ว แม้โจทก์ในคดีนี้กับโจทก์ในคดีดังกล่าวจะเป็นคนเดียวกัน คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดดังกล่าวก็ยังมีผลอยู่และใช้ยื่นแก่โจทก์ได้ ตาม ป.วิ.พ. ม.๑๔๕ (๑) ประกอบ พ.ร.บ.ล้มละลายฯ ม.๑๕๓ จึงต้องจำหน่ายคดีจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในคดีนี้ออกจากสารบบความตาม ม.๑๕

ข้อสังเกต แม้มาตรา ๑๕ จะใช้ถ้อยคำว่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดในคดีหนึ่งแล้ว ให้จำหน่ายคดีล้มละลายซึ่งเจ้าหนี้อื่นฟ้องลูกหนี้คนเดียวกันกรณีเช่นนี้ยังนำไปใช้ในกรณีที่ลูกหนี้ตาย หากศาลล้มละลายมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินมรดกของลูกหนี้ที่ตายตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ ในคดีหนึ่งแล้ว หากมีการฟ้องขอให้จัดการทรัพย์สินมรดกของลูกหนี้เป็นคดีล้มละลายอื่นอยู่ด้วย ศาลล้มละลายต้องจำหน่ายคดีนั้นออกไปเช่นเดียวกัน

มาตรา ๘๒ ในกรณีที่ลูกหนี้ตาย หากปรากฏว่าถ้าลูกหนี้ยังคงมีชีวิตอยู่เจ้าหนี้อาจฟ้องให้ล้มละลายได้แล้ว เจ้าหนี้อาจฟ้องขอให้จัดการทรัพย์สินมรดกของลูกหนี้ตามพระราชบัญญัตินี้ได้ แต่ต้องยื่นคำฟ้องต่อศาลภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ลูกหนี้ตาย

มาตรา ๘๔ เมื่อได้มีคำพิพากษาให้จัดการทรัพย์สินมรดกของลูกหนี้แล้ว ให้ปฏิบัติการและจัดการทรัพย์สินมรดกนั้นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้เท่าที่จะทำได้

โจทก์ฟ้องคดีล้มละลายแล้ว คดีอยู่ระหว่างการพิจารณา หากโจทก์คนเดียวยื่นฟ้องขอให้ล้มละลายอีก แม้หนี้ที่นำมาฟ้องจะต่างกันก็ยังไม่เป็นฟ้องซ้อน

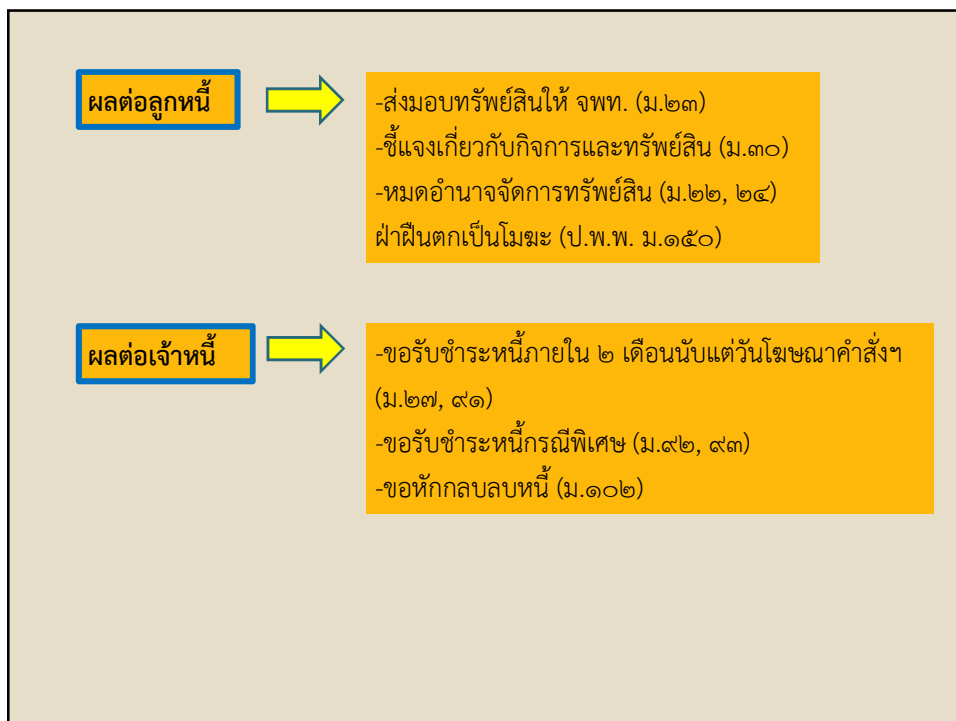
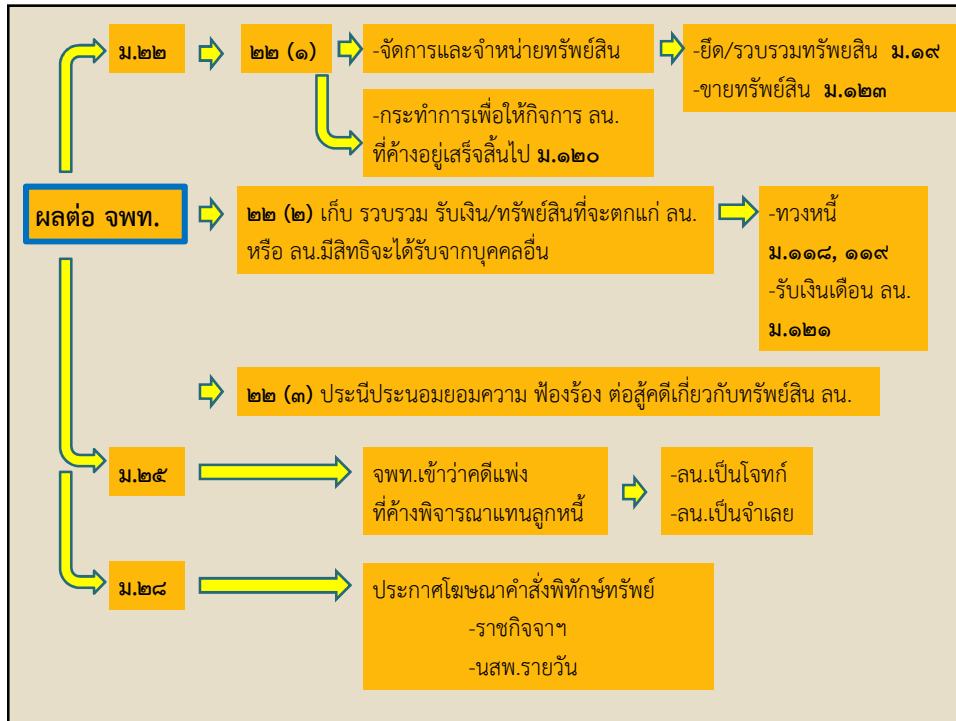
ฎ.๖๙๔/๒๕๔๙ การฟ้องคดีล้มละลายมิใช่เป็นการฟ้องเพื่อบังคับเอาทรัพย์สินของลูกหนี้ไปชำระแก่เจ้าหนี้ตั้งเช่นคดีแพ่งทั่วไป แต่เป็นการฟ้องเพื่อจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย โจทก์ยื่นคำฟ้องคดีนี้ในส่วนของจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ศาลก็ต้องพิจารณาเอาความจริงตามที่บัญญัติไว้ใน ม.๑๔ เช่นเดียวกับการพิจารณาเกี่ยวกับจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๕ ในคดีก่อน สภาพแห่งข้อหาและคำขอบังคับก็เป็นอย่างเดียวกัน ถือเป็นกรณียื่นฟ้องเรื่องเดียวกันในขณะที่คดีก่อนอยู่ในระหว่างการพิจารณา ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. ม.๑๗๓ ว. สอง (๑) ประกอบด้วย พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลายฯ ม.๑๔

การร้องขอให้หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบละลายตามห้าง ตาม ม.๘๙ พิจารณาเพียงว่าหุ้นส่วนนั้นเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบหรือไม่ หากคิดหลังฟ้องว่าหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบมีหนี้สินส่วนตัว ตาม ม.๙ ถือว่าเป็นคนละประเด็น ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

ฎ.๖๒๗๖/๕๗ โจทก์เคยยื่นคำร้องขอให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ล้มละลายตามห้าง จำเลยที่ ๑ ตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ ม.๘๙ ศาลมีคำสั่งยกคำร้อง ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามคำร้องอาศัยเหตุต่างกับคดีนี้ที่โจทก์ฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เด็ดขาดโดยอ้างว่ามีหนี้สินส่วนตัว ตาม ม.๙ คำฟ้องของโจทก์คดีนี้จึงไม่เป็นฟ้องซ้ำตาม ป.วิ.พ. ม.๑๔๘ ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มฯ ม.๑๔ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

ผลของคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

๑. ผลต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
๒. ผลต่อลูกหนี้
๓. ผลต่อเจ้าหนี้

๑. ผลต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

มาตรา ๒๒ เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป

(๒) เก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สินซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้ หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น

(๓) ประนีประนอมยอมความ หรือฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

มาตรา ๒๒ (๑) จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป

จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้

มาตรา ๑๙ คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ให้ถือเสมือนว่า เป็นหมายของศาลให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้ายึดดวงตรา สมุดบัญชี และเอกสารของลูกหนี้ และบรรดาทรัพย์สินซึ่งอยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ หรือของผู้อื่นอันอาจแบ่งได้ในคดีล้มละลาย

ในการยึดทรัพย์นั้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใดๆ อันเป็นของลูกหนี้ หรือที่ลูกหนี้ได้ครอบครองอยู่ และมีอำนาจหักพังเพื่อเข้าไปในสถานที่นั้น ๆ รวมทั้งเปิดตู้หรือที่เก็บของอื่น ๆ ตามที่จำเป็น

ทรัพย์สินต่าง ๆ ที่ยึดไว้ตามมาตรานี้ ห้ามมิให้ขายจนกว่าศาลจะได้มีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย เว้นแต่เป็นของเสียง่าย หรือถ้าหวังช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนแห่งค่าของทรัพย์สินนั้น

จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้

มาตรา ๑๒๓ ทรัพย์สินซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รวบรวมได้มา เมื่อลูกหนี้ล้มละลายแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจขายตามวิธีที่สะดวกและเป็นผลดีที่สุด

การขายโดยวิธีอื่นนอกจากการขายทอดตลาดนั้น ต้องได้รับความเห็นชอบของกรรมการเจ้าหนี้ เว้นแต่ทรัพย์สินที่เป็นของเสียหรือถ้าห่วงช้าไว้จะเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้น

ผู้ได้รับโอนทรัพย์สินจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการขายหรือการแบ่ง ไม่ต้องรับผิดชอบในค่าภาษีอากรหรือจังกอบสำหรับปีก่อนที่ได้รับโอน

การเข้าจัดการทรัพย์สินของ ลน. ไม่รวมถึงการจัดการทรัพย์สินที่ ลน. จัดการแทนบุคคลอื่น

ฎ.๔๘๕๖/๓๓ การทำลูกหนี้กระทำการตาม ม.๒๔ ไม่มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพย์สินของผู้อื่นหรือทำกิจการแทนผู้อื่นด้วย ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๒ ลงลายมือชื่อประทับตราของบริษัทจำเลยที่ ๑ แต่งตั้งนายความยื่นคำร้องต่อศาล จึงเป็นการกระทำแทนจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลแยกออกไปอีกส่วนหนึ่งจากจำเลยที่ ๒ นั้น ย่อมมีอำนาจกระทำได้ ไม่ต้องห้าม

ฎ.๕๔๒๙/๓๙ พ.ร.บ. ล้มละลายฯ บัญญัติถึงวิธีการจัดการกิจการและรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ผู้ล้มละลายไว้ตาม ม.๒๔ และ ม.๒๒ ให้ จพท. มีอำนาจเข้าจัดการได้เฉพาะทรัพย์สินของจำเลยที่ ๓ ซึ่งศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น หาได้มีอำนาจล่วงล้ำไปถึงการจัดการทรัพย์สินของบุคคลอื่นไม่ **ห้างหุ้นส่วนจำกัด พ.** ซึ่งเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากจำเลยที่ ๓ มิได้เป็นลูกหนี้ผู้ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์หรือเป็นบุคคลล้มละลาย จพท. จึงไม่มีอำนาจเข้าไปจัดการทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. ได้ แม้จำเลยที่ ๓ จะมีสิทธิได้รับแบ่งคืนทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. ก็เป็นเรื่องที่มีมาภายหลังเพียงเท่าที่ไม่ต้องเอาไว้ใช้ในการชำระหนี้ของห้างหุ้นส่วนนั้นเท่านั้น ดังที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. ม.๑๒๖๙ เหตุนี้จึงมิได้เกี่ยวข้องกับกองทรัพย์สินของจำเลยที่ ๓ ที่ จพท. ไม่ร้องขอเป็นผู้ชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. จึงชอบแล้ว

ทรัพย์สินของ ลน. ที่โอนไปให้แก่บุคคลอื่น จพท.ต้องขอเพิกถอนการโอนเสียก่อนที่จะยึดหรืออายัด

ฎ.๙๑๒/๒๔ ทรัพย์สินที่ลูกหนี้โอนให้เจ้าหนี้เป็นการชำระหนี้ แล้วเจ้าหนี้โอนขายให้ผู้ร้อง ภายหลังศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ ทรัพย์ดังกล่าวตกเป็นของผู้ร้อง จึงไม่ใช่ทรัพย์สินอันอาจแบ่งได้ในคดีล้มละลาย ตราบไต่ที่การโอนยังไม่ถูกเพิกถอน จพท.ไม่มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่พิพาท

การขอเพิกถอนการโอนเป็นการใช้สิทธิติดตามเอาคืน ตาม ป.พ.พ. ม.๑๓๓๖ ไม่มีอายุความ

ฎ.๕๖๙๖/๕๘ คำร้องของ จพท.ผู้ร้อง กล่าวอ้างว่านิติกรรมการโอนที่ดินพิพาทระหว่างลูกหนี้กับผู้คัดค้านที่ ๑ ขัดต่อ พ.ร.บ.ประกันวินาศภัย พ.ศ.๒๕๓๕ ม.๕๔ และ ม.๘๘ ตกเป็นโมฆะ ตาม ป.พ.พ. ม.๑๕๐ เป็นอันเสียเปล่าไม่มีผล ผู้ร้องจึงขอให้ศาลเพิกถอนรายการจดทะเบียนในโฉนดที่ดินพิพาท จึงหาใช่การขอให้เพิกถอนนิติกรรมการฉ้อฉล ตาม ป.พ.พ. ม.๒๓๗ ไม่ แต่เป็นการที่ผู้ร้องซึ่งมีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๒ ใช้สิทธิติดตามเอาทรัพย์สินซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้จากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิยึดถือไว้ตาม ป.พ.พ. ม.๑๓๓๖ ซึ่งไม่มีกำหนดอายุความ

ลน. ถูกพิทักษ์ทรัพย์ ไม่ทำให้ลูกจ้างของ ลน. หมดสิทธิที่จะทำงานให้แก่ ลน.

ฎ.๓๔๐๕-๓๔๐๗/๕๔ ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยที่ ๑ เด็ดขาดเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ จำเลยที่ ๑ ย่อมหมดอำนาจที่จะดำเนินกิจการของตนอีกต่อไป แต่ จพท. จำเลยที่ ๒ มีอำนาจตามกฎหมายที่จะจัดการหรือกระทำที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไปแทนลูกหนี้ หากได้มีบทกฎหมายใดบัญญัติว่าลูกจ้างของลูกหนี้หมดสิทธิที่จะทำงานให้ลูกหนี้ต่อไปไม่ การที่โจทก์ทั้งสามยังคงทำงานให้แก่จำเลยที่ ๑ ภายหลังศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ ๑ เด็ดขาดและได้รับค่าจ้างได้มาจนถึงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘ จำเลยที่ ๑ จึงเลิกจ้างโจทก์ทั้งสาม และจำเลยที่ ๒ เห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ แม้ค่าจ้างค้างจ่าย สิ้นจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า และค่าชดเชยที่กฎหมายแรงงานบังคับให้จำเลยที่ ๑ ต้องจ่ายให้โจทก์ทั้งสามจะเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ ๑ เด็ดขาด และไม่อาจขอรับชำระได้ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา ๙๔ ก็ตาม แต่เมื่อจำเลยที่ ๒ เป็นผู้จัดการกิจการทรัพย์สินแทนจำเลยที่ ๑ แล้วมีเงินที่กฎหมายบังคับให้ต้องจ่ายเกิดขึ้น จำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้จัดการทรัพย์สินของจำเลยที่ ๑ จึงมีหน้าที่ต้องเอาเงินของจำเลยที่ ๑ จ่ายแทนจำเลยที่ ๑ โจทก์ทั้งสามย่อมมีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสอง

หน้าที่ส่งตัวจำเลยตามสัญญาประกัน ไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือกิจการของลูกหนี้

ฎ.๑๖๕/๒๕๖๐ จำเลยที่ ๒ ใช้ตำแหน่งนายความเป็นหลักประกันในการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวจำเลยในคดีอาญา มีข้อตกลงว่าจำเลยที่ ๒ จะนำตัวจำเลยในคดีอาญาดังกล่าวมาส่งต่อศาลทุกนัด หากไม่มาถือว่าผิดสัญญาประกันต่อศาลและยินยอมชดใช้เงินก็ตาม แต่ในวันทำสัญญาประกันดังกล่าวจำเลยที่ ๒ ยังไม่มีความรับผิดชอบที่จะต้องชำระเงินตามสัญญาประกัน จึงยังมิได้เป็นหนี้เงินตามสัญญา และสัญญาดังกล่าวก็มีใช้สัญญาก่อให้เกิดหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระหรือมีเงื่อนไขแต่อย่างใด สัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาที่ก่อให้เกิดหนี้กระทำการระหว่างจำเลยที่ ๒ ที่จะนำตัวจำเลยในคดีอาญามาส่งศาลภายในระยะเวลาตามสัญญาเท่านั้น และหน้าที่ของจำเลยที่ ๒ ตามสัญญาในการที่จะต้องนำตัวจำเลยในคดีอาญาดังกล่าวมาส่งศาลตามกำหนดจึงเป็นหนี้กระทำการและไม่เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับทรัพย์สินของจำเลยที่ ๒ ภายหลังทำสัญญาประกันต่อศาลแม้จำเลยที่ ๒ จะถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด และจำเลยที่ ๒ มีหน้าที่โดยส่วนตัวที่จะต้องปฏิบัติตามสัญญาประกันต่อศาลโดยการนำตัวจำเลยในคดีอาญาที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวมาส่งศาลก็ตาม แต่เมื่อหน้าที่นี้ไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือกิจการของจำเลยที่ ๒ ตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ ม.๒๒ (๑) แต่อย่างใด ผู้ร้องจึงไม่อาจเรียกให้ผู้คัดค้านปฏิบัติตามสัญญาในส่วนนี้ได้

มาตรา ๒๒ (๒) เก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สินซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้ หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้แล้ว จพท.แต่ผู้เดียวมีอำนาจในการรวบรวมทรัพย์สินและสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้

ฎ.๔๒๗๖/๓๑ ศาลพิพากษาให้จำเลยชำระหนี้ให้โจทก์และธนาคารส่งเงินของจำเลยมาให้ตามหมายอายัดของศาลแล้ว ต่อมาจำเลยถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในคดีล้มละลายซึ่งผู้คัดค้านเป็นโจทก์ ดังนี้ ผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของจำเลยในอีกคดีหนึ่งจะขอรับเงินดังกล่าวส่วนที่เหลือจากชำระหนี้ให้โจทก์ในคดีนี้หาได้ไม่ ผู้ร้องได้แต่ขอรับชำระหนี้ต่อ จพท.ตามวิธีการและกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้ใน ม.๒๗, ๒๘ เท่านั้น และผู้คัดค้านจะขอให้ศาลส่งเงินที่เหลือจากชำระหนี้ให้โจทก์ในคดีนี้ไปรวมไว้ในกองทรัพย์สินของจำเลยในคดีล้มละลายก็ไม่ได้ เพราะเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยแล้ว ตาม ม.๒๒ (๒) จพท.แต่ผู้เดียวมีอำนาจเก็บรวบรวม และรับเงินหรือทรัพย์สินที่จะตกได้แก่จำเลยหรือซึ่งจำเลยมีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น

(หมายเหตุ ผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้ตาม คพช. ผู้คัดค้านเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ในคดีอื่น)

การทวงหนี้แทนลูกหนี้ ตาม ม.๑๑๘ และ ม.๑๑๙

มาตรา ๑๑๘ เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำขอ ศาลมีอำนาจบังคับให้บุคคลที่รับว่าเป็นหนี้ลูกหนี้ หรือรับว่ามีทรัพย์สินของลูกหนี้อยู่ในครอบครอง ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจมีคำขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีเสมือนหนึ่งว่าบุคคลนั้นเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

มาตรา ๑๑๙ เมื่อปรากฏว่าลูกหนี้มีสิทธิเรียกร้องให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินแก่ลูกหนี้ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แจ้งความเป็นหนังสือไปยังบุคคลนั้น ให้ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินตามจำนวนที่ได้แจ้งไป และให้แจ้งไปด้วยว่าถ้าจะปฏิเสธให้แสดงเหตุผลประกอบข้อปฏิเสธเป็นหนังสือมายังเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดเวลาสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งความ มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นหนี้กองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่อยู่ตามจำนวนที่แจ้งไปเป็นการเด็ดขาด

ถ้าบุคคลที่ได้รับแจ้งความนั้นปฏิเสธ... ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวน เมื่อเห็นว่าบุคคลนั้นไม่ได้เป็นหนี้ให้จำหน่ายชื่อจากบัญชีลูกหนี้และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบ ถ้าเห็นว่าบุคคลนั้นเป็นหนี้เท่าใด ให้แจ้งจำนวนเป็นหนังสือยืนยันไปยังบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบ และให้แจ้งไปด้วยว่าถ้าจะคัดค้านประการใดให้ร้องคัดค้านต่อศาลภายในกำหนดเวลาสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งความยืนยัน

ถ้าบุคคลที่ได้รับแจ้งความยืนยันนั้นคัดค้านต่อศาลโดยทำเป็นคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคก่อน ให้ศาลพิจารณา ถ้าพอใจว่าเป็นหนี้ ให้มีคำสั่งบังคับให้บุคคลนั้นชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ถ้าเห็นว่าไม่ได้เป็นหนี้ ให้มีคำสั่งให้จำหน่ายจากบัญชีลูกหนี้

มาตรา ๑๑๙ (ต่อ)...

ถ้าบุคคลที่ได้รับแจ้งความจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มิได้ปฏิเสธต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือมิได้ร้องคัดค้านต่อศาลตามกำหนดเวลาที่กล่าวข้างต้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจมีคำขอต่อศาลให้บังคับให้บุคคลนั้นชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร

ถ้าบุคคลนั้นไม่ปฏิบัติตามคำบังคับของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจมีคำขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีเสมือนหนึ่งว่าบุคคลนั้นเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ในกรณีที่ผู้ถูกทวงหนี้ร้องคัดค้านต่อศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจมีคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลให้สั่งยึด หรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องคัดค้านไว้ชั่วคราวก่อนมีคำสั่งในเรื่องนั้นนั้นได้

สิทธิเรียกร้องของบุคคลอื่นที่มีใช้สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ จพท.ทวงหนี้ตาม ม.๑๑๘ และ ๑๑๙ ไม่ได้

ฎ.๑๙๑๑/๒๓ ลูกหนี้ผู้ล้มละลายกู้เงินจากโจทก์แล้วนำไปให้สมาชิกของลูกหนี้กู้ แล้วสมาชิกเอาเงินที่กู้ยืมมาจากลูกหนี้เอาไปให้ ล. กู้ยืมต่อ ล. จึงมิใช่ลูกหนี้ของลูกหนี้ผู้ล้มละลาย จพท. ไม่มีอำนาจเรียกร้องให้ ล. ชำระเงินดังกล่าว

จพท. ประกาศขายสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้โดยวิธีอื่นตามมติของที่ประชุมเจ้าหนี้ได้

ฎ.๑๓๔๑/๔๙ เมื่อโจทก์ตกเป็นบุคคลล้มละลาย จพท. ย่อมมีอำนาจหน้าที่รวบรวมและจำหน่ายทรัพย์สินของโจทก์ พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๑๒๓ ให้อำนาจแก่ จพท. ที่จะขายทรัพย์สินที่รวบรวมได้มาตามวิธีที่สะดวกและเป็นผลดีที่สุด โดยเงื่อนไขว่าการขายโดยวิธีอื่นนอกจากการขายทอดตลาดต้องได้รับความเห็นชอบของ กรรมการเจ้าหนี้ การที่ จพท. ประกาศขายสิทธิเรียกร้องของโจทก์โดยวิธีอื่นตามมติของที่ประชุมเจ้าหนี้เป็นการดำเนินการตาม กม. ดังกล่าว

สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ที่ จพท.จะทวงหนี้ตาม ม.๑๑๘ และ ม.๑๑๙ ต้องเป็นสิทธิเรียกร้องที่เกิดขึ้นก่อนถูกพิทักษ์ทรัพย์ เกิดขึ้นหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ จพท. ใช้สิทธิทวงหนี้ตาม ม.๑๑๘ และ ๑๑๙ ไม่ได้ ต้องฟ้องเรียกร้องเป็นคดีแพ่งต่างหาก

ฎ.๒๒๑๕/๓๖ ผู้ร้องทำสัญญาเช่าโรงงานประกอบรถยนต์ซึ่งเป็นทรัพย์สินในกองทรัพย์สินของจำเลยกับ จพท. หลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาดแล้ว กรณีจึงเป็นเรื่องที่ จพท. เข้าจัดการทรัพย์สินของจำเลยตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย ม. ๒๒ (๑) ฉะนั้น เมื่อมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่อันเนื่องมาจากสัญญาเช่าระหว่าง จพท.กับผู้ร้อง จพท.ขอที่จะใช้สิทธิฟ้องผู้ร้องตาม ม. ๒๒ (๓) จะใช้วิธีแจ้งความเป็นหนังสือให้ผู้ร้องชำระเงินตาม ม. ๑๑๙ หาได้ไม่ เพราะไม่ใช่กรณีที่จำเลยมีสิทธิเรียกร้องต่อผู้ร้องอัน จพท.จะจัดการรวบรวมทรัพย์สินของจำเลยตาม ม. ๒๒ (๒)

มาตรา ๒๒ (๓) ประนีประนอมยอมความ หรือฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

คดีเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หมายถึง คดีที่ทำให้ลูกหนี้จะได้ทรัพย์สินมาหรือต้องเสียทรัพย์สินที่มีอยู่ไป

กรณีลูกหนี้เป็นโจทก์หรือเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา เมื่อลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ สิทธิในการบังคับคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ตกเป็นของ จพท.

ฎ.๑๙๗๐/๑๑ โจทก์เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแถลงรับว่าตนถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว สิทธิของโจทก์ที่จะรับค่าเช่าและดำเนินการบังคับคดีจากจำเลย จึงตกเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียว

ห้ามฟ้องร้อง ตาม ม.๒๒ (๓) รวมถึงห้ามดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นในคดีนั้น เช่น ขอให้พิจารณาคดีใหม่ การร้องขอชดเชยทรัพย์

ฎ.๑๙๖๗/๓๒ การขอให้พิจารณาคดีใหม่ หากศาลอนุญาตย่อมมีผลให้ศาลต้องหยิบยกปัญหาเรื่องนี้ของจำเลยที่ ๒ ขึ้นมาพิจารณาคดีใหม่ จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลยที่ ๒ อำนาจในการฟ้องร้อง ต่อสู้คดีของจำเลยที่ ๒ ซึ่งศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วอยู่กับ จพท.แต่ผู้เดียว จำเลยที่ ๒ จึงไม่มีอำนาจขอพิจารณาคดีใหม่

ฎ.๕๒๓๐/๔๘ พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๒ (๓) เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดแล้ว จพท. แต่ผู้เดียวมีอำนาจในการฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย คดีที่จำเลยนำยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ของจำเลยออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้และมีผู้อื่นร้องขอชดเชยทรัพย์ก็ถือว่าเป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน จึงอยู่ในอำนาจของ จพท.ตามบทบัญญัติดังกล่าว การที่ จพท.จะฎีกาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ในคดีร้องขอชดเชยทรัพย์ต่อไปหรือไม่ย่อมเป็นอำนาจของ จพท.ที่จะใช้ดุลพินิจเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่กองทรัพย์สินของจำเลย

การร้องคัดค้านการขายทอดตลาด ร้องขอให้ถอนการบังคับคดี ร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาด ร้องขอให้งดการบังคับคดี เป็นกระบวนการพิจารณาชั้นบังคับคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ อยู่ในอำนาจของ จพท.

ฎ.๕๒๖๘/๕๑ ตาม ม.๒๒ และ ๒๔ เมื่อลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์แล้วลูกหนี้ไม่มีอำนาจต่อสู้คดีใดๆ หรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินไม่ว่าชั้นพิจารณาหรือชั้นบังคับคดี การร้องคัดค้านการขายทอดตลาดทรัพย์สินเป็นการต่อสู้คดีใดๆ หรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้อย่างหนึ่งอันเป็นอำนาจของ จพท. จำเลยจึงไม่มีอำนาจร้องคัดค้านการขายทอดตลาด แม้ จพท. ไม่ได้ขอเข้าดำเนินคดีแทนจำเลย จำเลยก็จะดำเนินคดีเองต่อไปไม่ได้

ฎ.๕๓๔๘/๕๑ เมื่อลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์แล้วหาไม่มีอำนาจต่อสู้คดีใดๆ หรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินไม่ว่าชั้นพิจารณาหรือชั้นบังคับคดีตาม ม.๒๒ และ ๒๔ การร้องขอให้ถอนการบังคับคดีเป็นการต่อสู้คดีใดๆ หรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้อย่างหนึ่งอันเป็นอำนาจของ จพท. จำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาและถูกศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ถอนการบังคับคดี

ฎ.๖๓๗/๕๘ พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔ ได้กล่าวไว้ชัดแจ้งว่า เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว ห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน ไม่ว่าในชั้นพิจารณาหรือชั้นบังคับคดี **การร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดเป็นการต่อสู้คดีใด ๆ หรือกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้**อย่างหนึ่งอันเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จำเลยที่ ๒ ถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาด

ฎ.๒๒๑๙๔/๕๕ เมื่อลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์แล้วย่อมไม่มีอำนาจต่อสู้คดีหรือกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน เป็นอำนาจของ จพท.เพียงผู้เดียว **การร้องขอให้งดการบังคับคดี** เป็นการต่อสู้คดีใด ๆ อันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ เป็นอำนาจของ จพท. จำเลยไม่มีสิทธิยื่นคำร้อง

ลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ จพท.มีอำนาจเข้าว่าคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินแทนลูกหนี้ ลูกหนี้ดำเนินคดีเองไม่ชอบ

ฎ.๓๙๖๗/๓๒ ระหว่างที่โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีล้มละลายในศาลชั้นต้น ล.ได้ฟ้องโจทก์ขอให้เป็นบุคคลล้มละลาย และศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์โจทก์เด็ดขาดในคดีดังกล่าว ดังนี้ นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์โจทก์เด็ดขาดเป็นต้นไป จพท.แต่ผู้เดียวมีอำนาจเข้าว่าคดีแทนโจทก์ โจทก์ไม่มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือว่าคดีที่ตนเป็นโจทก์อีกต่อไป แต่โจทก์กลับดำเนินกระบวนการพิจารณาและว่าคดีที่ตนเป็นโจทก์ในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ตลอดมา จนกระทั่งเสร็จสิ้นในชั้นอุทธรณ์ จพท.จึงขอเข้าว่าคดีแทนโจทก์ในชั้นฎีกา กรณีถือได้ว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ดังกล่าวไม่ชอบด้วย ม.๒๒, ๒๕

ลูกหนี้ผู้จำนองที่ดินถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด เจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้ผู้จำนองกับผู้รับจำนองเพื่อขอเพิกถอนการจำนองไม่ได้ ต้องฟ้อง จพท.

ฎ.๖๘๒๘/๕๖ โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันจดทะเบียนไถ่ถอนจำนองที่ดินระหว่างจำเลยที่ ๑ ผู้จำนอง กับจำเลยที่ ๒ ผู้รับจำนอง หากจำเลยทั้งสองไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอา คพข. แทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสองเป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยที่ ๑ เด็ดขาด โจทก์ฟ้องคดีภายหลังจำเลยที่ ๑ ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ จึงต้องห้าม โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๑

จพท.ไม่ฟ้องคดีแทนลูกหนี้ ลูกหนี้ก็ไม่มีอำนาจฟ้อง

ฎ.๑๓๙๘๙/๕๘ พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา ๒๒ บัญญัติว่า “เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจดังต่อไปนี้... (๓) ประนีประนอมยอมความ หรือฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้” ข้อเท็จจริงได้ความว่า โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนการประเมินภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามหนังสือแจ้งการประเมิน ๖ ฉบับ ที่ให้โจทก์ชำระค่าภาษีและเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินดังกล่าว กรณีจึงพิพาทกันเกี่ยวกับทรัพย์สินของโจทก์ ฉะนั้น เมื่อขณะโจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้โจทก์เป็นบุคคลล้มละลายอำนาจในการฟ้องร้องคดีย่อมเป็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวตามบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา ๒๒ (๓) แม้โจทก์ได้ยื่นคำร้องขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอให้ฟ้องคดีแทนโจทก์แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งไม่ดำเนินการฟ้องคดีแทนโจทก์ ก็ไม่ทำให้อำนาจฟ้องคดีของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เปลี่ยนแปลงไป โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องคดีและยื่นคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลได้ด้วยตนเอง คำสั่งของศาลภาษีอากรกลางที่ไม่รับฟ้องของโจทก์และไม่รับคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลชอบแล้ว

ลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดห้ามดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอื่นในศาลชั้นต้น รวมถึงห้ามดำเนินกระบวนการในคดีอื่นนั้นชั้นอุทธรณ์และชั้นฎีกาด้วย

ฎ.๒๖๘/๕๓ ในวันที่จำเลยยื่นอุทธรณ์ จำเลยถูกศาลพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด จำเลยย่อมไม่มีอำนาจกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย โดยอำนาจดังกล่าวตกแก่ จพท. ทั้งนี้ที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลย ตาม ม.๒๒ และ ๒๔ จำเลยจึงไม่มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ ทั้งไม่มีสิทธิยื่นฎีกาต่อมาด้วย

ฎ.๒๐๖๘/๔๙ โจทก์ถูกศาลล้มละลายกลางสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในระหว่างที่คดีแพ่งของโจทก์อยู่ระหว่างพิจารณา โจทก์จึงไม่มีอำนาจดำเนินกระบวนการหรือว่าคดีแพ่งได้อีกตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา ๒๒ (๓) และมาตรา ๒๕ การที่โจทก์ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีแพ่งด้วยตนเองจึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว

การพิจารณาว่าจำเลยมีอำนาจฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีหรือไม่ พิจารณาขณะดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น ๆ

ฎ.๖๔๓๔/๕๗ เมื่อลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ ลูกหนี้หามีอำนาจต่อสู้คดีใดๆ หรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินไม่ว่าชั้นพิจารณาหรือชั้นบังคับคดี การร้องคัดค้านการขายทอดตลาดเป็นการต่อสู้คดีหรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ เป็นอำนาจของ จพท. จำเลยไม่มีอำนาจยื่นคำร้อง แม้ภายหลังศาลฎีกาจะพิพากษากลับไม่พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดจำเลย ก็ไม่ทำให้คำร้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคำร้องที่ชอบกฎหมายขึ้นมาได้

ฎ.๗๐๑๓/๕๘ การร้องคัดค้านการขายทอดตลาดทรัพย์สินเป็นการต่อสู้คดีใด ๆ หรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้อย่างหนึ่ง อันเป็นอำนาจของ จพท. จำเลยจึงไม่มีอำนาจร้องคัดค้านการขายทอดตลาด แม้ จพท. ไม่ได้ขอเข้าดำเนินคดีแทนจำเลย จำเลยก็จะดำเนินคดีเองต่อไปไม่ได้ จำเลยถูกศาลล้มละลายกลางพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายเพิ่งได้ปลดจากการเป็นบุคคลล้มละลายเมื่อวันที่ ๑๖ ก.ย. ๕๖ จำเลยยื่นคำร้องขอเพิกถอนการขายทอดตลาดเมื่อวันที่ ๒๑ มิ.ย. ๕๖ ในขณะที่จำเลยยังเป็นบุคคลล้มละลาย เป็นการยื่นคำร้องในขณะที่จำเลยไม่มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของตนแล้ว ทั้ง จพท. ก็ไม่คัดค้านการขายทอดตลาด คำร้องของจำเลยจึงไม่ชอบ

การห้ามลูกหนี้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี ตาม ม.๒๒ หมายถึงห้ามดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีอื่น ไม่ห้ามลูกหนี้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีล้มละลายนั้นซึ่งเป็นสิทธิของลูกหนี้ที่พึงจะกระทำได้

ฎ.๑๐๖๕/๙๙ ในคดีล้มละลายนั้น เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดแล้ว จำเลยย่อมมีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งศาลได้

ฎ.๓๙๔๔/๓๖ การขายทอดตลาดทรัพย์พิพาทในคดีล้มละลายเป็นการกระทำหรือคำวินิจฉัยของ จพท. หากการกระทำหรือคำวินิจฉัยของ จพท. ในการขายทอดตลาดไม่ชอบ จำเลยย่อมได้รับความเสียหาย เพราะจำเลยจะต้องรับผิดชอบหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ซึ่งอีกมากน้อยเท่าใดขึ้นอยู่กับ การขายทอดตลาดทรัพย์ จำเลยจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการขายทอดตลาดทรัพย์ ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดทรัพย์ได้ตาม พ.ร.บ. ล้มละลาย ม.๑๔๖ จะนำ ม.๒๒ มาใช้บังคับในกรณีนี้ไม่ได้ เพราะ ม.๒๒ บัญญัติให้ผู้ล้มละลายไม่มีอำนาจจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนเท่านั้น ม.๒๒

การฟ้องคดีอาญากรณีลูกหนี้เป็นผู้เสียหาย ถ้าไม่มีคำขอส่วนแบ่ง ลูกหนี้ฟ้องคดีเองได้

ฎ.๓๙๐๒/๔๙ พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๒, ๒๔ และ ๒๕ เป็นบทบัญญัติจำกัดอำนาจการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของลูกหนี้ซึ่งเป็นโจทก์คดีนี้แต่เฉพาะในทางแพ่งเท่านั้น ทารวมถึงการฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีอาญาด้วยไม่ โดยการฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีแพ่งที่กระทบต่อกองทรัพย์สินของลูกหนี้โดยตรงนั้นเป็นอำนาจของ จพท. แต่ผู้เดียวในการดำเนินการตาม ม.๒๒ (๓) สำหรับคดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญาในข้อหาบุกรุกขอให้ลงโทษจำเลยในทางอาญาแต่เพียงอย่างเดียว มิได้มีคำขอบังคับในส่วนแบ่งให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายหรือขับไล่จำเลยออกจากที่ดินของโจทก์ กรณีไม่ต้องด้วย ม.๒๒ (๓) ที่โจทก์จะต้องดำเนินการฟ้องร้องโดย จพท. แต่เป็นกรณีที่โจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหายโดยกรรมการผู้มีอำนาจสามารถฟ้องร้องคดีอาญาได้เองตาม ป.วิ.อ. ม.๓ (๒) และ ม.๕ (๓) ประกอบ ม.๒๘ (๒)

ฎ.๗๑๒๘-๗๑๓๑/๕๒ โจทก์เป็นนิติบุคคลฟ้องจำเลยที่ ๑ และที่ ๔ เป็นคดีอาญาในข้อหาขโมย ทรัพย์ของโจร โดยขอให้ลงโทษทางอาญาแต่เพียงอย่างเดียวมิได้มีคำขอบังคับในส่วนแบ่งให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายมาด้วย จึงไม่ต้องด้วย พ.ร.บ.ล้มละลายฯ ม.๒๒ (๓) ที่โจทก์จะต้องดำเนินการโดย จพท. โจทก์จึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอถอนฟ้องจำเลยที่ ๔ ได้

การยื่นคำร้องขอตั้งผู้จัดการมรดก ไม่ใช่คดีเกี่ยวกับกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ลูกหนี้ยื่นคำร้อง
ได้เอง

ฎ.๖๓๒๓/๔๗ การยื่นคำร้องขอให้ตั้ง ผจก.มรดก เป็นเรื่องที่ยื่นฟ้องในฐานะผู้มีส่วนได้
เสียมีอำนาจกระทำเพื่อประโยชน์แก่กองมรดก มิใช่เรื่องของการจัดการทรัพย์สิน การฟ้องร้อง หรือ
ต่อสู้คดีได้อันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ไม่เป็นการกระทำของคนล้มละลายที่
ต้องห้ามตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๒, ๒๔ และ ๒๕ ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องขอให้ตั้งบุคคลอื่นเป็น
ผู้จัดการมรดกได้

ฟ้องขับไล่จำเลยโดยมิได้เรียกร้อง คสท.มาด้วย ไม่ใช่คดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

ฎ.๗๕๑๘/๓๘ โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยให้ออกจากที่ดินที่เช่าซึ่งเป็นทรัพย์สินของโจทก์
โดยมิได้เรียกให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหาย จึงไม่เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของจำเลย แม้จำเลย
จะถูกพิทักษ์ทรัพย์ระหว่างพิจารณาจำเลยก็ต่อสู้คดีได้โดยลำพังโดยไม่ต้องให้ จพท.เข้ามา
ดำเนินคดีแทน

ฟ้องขับไล่จำเลยโดยเรียกร้องค่าเสียหายมาด้วย ในส่วนของการขอให้ขับไล่ ไม่ใช่คดีแพ่ง
เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ จพท.เข้ามาในคดีเฉพาะในส่วนของการค่าเสียหาย

ฎ.๑๖๑๗/๖๒ คดีในส่วนฟ้องขับไล่จำเลยออกจากอาคารที่เช่าเป็นการบังคับแก่
จำเลยโดยตรง มิใช่คดีเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย จพท.ไม่มีอำนาจดำเนินคดีแทนจำเลยในส่วน
นี้ ส่วนคดีขอให้บังคับจำเลยชำระค่าเสียหาย เป็นคดีที่ต้องจ่ายทรัพย์สินจากกองทรัพย์สินของ
จำเลยหากจำเลยแพ้คดี จึงเป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลยซึ่ง จพท.ของจำเลยมีอำนาจเข้า
ว่าคดีแทนจำเลยเฉพาะส่วนนี้

ฟ้องลูกหนี้ขอให้ส่งมอบรถที่เช่าซื้อโดยมิได้เรียกชำระค่าเสียหายอื่น เป็นการฟ้องขอให้บังคับ จำเลยส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งและเป็นการใช้สิทธิติดตามเอาทรัพย์สิน เป็นหนี้ที่มีอาจขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย เจ้าหนี้ดำเนินการฟ้องคดีได้เอง

ฎ.๒๖๕๐/๕๐ แม้ พ.ร.บ. ล้มละลาย ม.๒๒ และ ๒๔ จะบัญญัติว่า เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินของลูกหนี้แล้ว จพท.แต่เพียงผู้เดียวมีอำนาจจัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ ฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ และห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน แต่การฟ้องขอให้บังคับจำเลยซึ่งถูกพิทักษ์ทรัพย์สินส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์โดยมิได้เรียกชำระค่าเสียหายอื่น เป็นการขอให้บังคับจำเลยชำระหนี้ส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งและเป็นการใช้สิทธิติดตามเอาทรัพย์สินของโจทก์คืน เป็นหนี้ที่มีอาจขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยได้

ผู้ให้เช่าฟ้องขับไล่ลูกหนี้หลังลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์สิน และเรียกค่าเสียหายหลังถูกพิทักษ์ทรัพย์สินได้ แต่ลูกหนี้ฟ้องแย้งว่าเป็นสัญญาต่างตอบแทนยิ่งกว่าการเช่า เป็นการฟ้องแย้งเกี่ยวกับทรัพย์สินของระหว่างจำเลยถูกพิทักษ์ทรัพย์สินเด็ดขาด ต้องห้ามตาม ม.๒๒ (๓) ฟ้องแย้งไม่ได้

ฎ.๑๕๓๒๐/๕๘ หลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินของจำเลยเด็ดขาดแล้ว โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินและบ้านพิพาทของโจทก์และเรียกค่าเสียหายจากการที่โจทก์ไม่อาจนำที่ดินและบ้านพิพาทออกให้เช่าคิดถึงวันฟ้องพร้อมค่าเสียหายนับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจำเลยและบริวารจะขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากที่ดินและบ้านพิพาท จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่าสัญญาเช่าเป็นสัญญาต่างตอบแทนพิเศษยิ่งกว่าสัญญาเช่าธรรมดา จำเลยไม่ได้ผิดสัญญาต่อโจทก์ ขอให้บังคับโจทก์จดทะเบียนสิทธิการเช่าที่ดินและบ้านพิพาทให้แก่จำเลย ดังนี้ คดีโจทก์ในส่วนที่ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินและบ้านพิพาทอันเป็นทรัพย์สินของโจทก์ไม่เกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลยโดยตรง จึงไม่อยู่ในอำนาจของ จพท. ที่จะดำเนินคดีแทนจำเลยตาม พ.ร.บ. ล้มละลายฯ ม.๒๒ (๓) จำเลยย่อมมีอำนาจต่อสู้คดีได้โดยลำพัง

...(ต่อ)

ฎ.๑๕๓๒๐/๕๘ ...(ต่อ)

สำหรับค่าเสียหายที่โจทก์เรียกมานั้นโจทก์กล่าวอ้างในคำฟ้องว่าเป็นค่าเสียหายนับตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ย. ๕๕ พร้อมทั้งค่าเสียหายนับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจำเลยและบริวารจะขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากที่ดินและบ้านพิพาท เมื่อปรากฏว่าศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดเมื่อวันที่ ๒๒ ก.ย. ๕๔ ค่าเสียหายดังกล่าวจึงเป็นมูลหนี้อันเกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลยที่เกิดขึ้นภายหลังที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว โจทก์ไม่อาจนำมาขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้ตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา ๒๗, ๙๑ และ ๙๔ โจทก์ชอบที่จะฟ้องจำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ในคดีล้มละลายได้โดยตรง ไม่อาจฟ้อง จพท. เป็นจำเลยแทนลูกหนี้หรือเข้าดำเนินคดีนี้แทนลูกหนี้ จำเลยจึงมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นได้ด้วยตนเอง

แต่ในส่วนฟ้องแย้งของจำเลยนั้น เป็นการขอให้บังคับโจทก์จดทะเบียนสิทธิการเช่าที่ดินและบ้านพิพาทตามสัญญาต่างตอบแทนพิเศษยิ่งกว่าสัญญาเช่าธรรมดาอันเป็นประโยชน์ในทางทรัพย์สินของจำเลย กรณีเป็นเรื่องที่จำเลยใช้สิทธิฟ้องร้องเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลยระหว่างจำเลยถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ซึ่งต้องห้ามตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา ๒๒ (๓) ที่ศาลชั้นต้นรับฟ้องแย้งและพิพากษาตามฟ้องแย้งจึงไม่ชอบ

การเข้าว่าคดีแพ่งที่ค้างพิจารณาของ จพท.

มาตรา ๒๕ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าว่าคดีแพ่งทั้งปวงอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลในขณะที่มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และเมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ศาลมีอำนาจงดการพิจารณาคดีแพ่งนั้นไว้ หรือจะสั่งประการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

คดีแพ่งทั้งปวงอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ?

หมายถึง คดีแพ่งที่หากลูกหนี้เป็นฝ่ายแพ้คดี จะต้องมีการบังคับคดีต่อกองทรัพย์สินของลูกหนี้

จพท.จะเชื่อว่าคดีแทนลูกหนี้ คดีนั้นต้องค้างพิจารณาอยู่แล้วในขณะที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้

ฎ.๕๐๑๖/๓๓ การที่ศาลจะมีคำสั่งให้ จพท. เชื่อว่าคดีแทนจำเลยตาม ม.๒๕ นั้น ต้องเป็นกรณีที่จำเลยยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ไว้ก่อนแล้ว คดีอยู่ในระหว่างพิจารณา และศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ภายหลัง เมื่อจำเลยถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดไปก่อนแล้วจึงยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ภายหลัง กรณีย่อมไม่ต้องด้วยบทบัญญัติดังกล่าวที่ศาลจะต้องแจ้งให้ จพท. เข้ามาว่าคดีแทนจำเลย

การเชื่อว่าคดีแทนลูกหนี้ เป็นดุลยพินิจของ จพท.

ฎ.๕๔๔๐/๓๗ ม.๒๕ มิใช่บทบังคับให้ จพท.ต้องเชื่อว่าคดีแพ่งอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลขณะที่มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ทุกเรื่อง การจะเชื่อว่าคดีหรือไม่เป็นดุลยพินิจของ จพท. และหาก จพท.มีคำขอประการใดศาลก็มีอำนาจพิจารณาสั่งได้ตามที่เห็นสมควร การที่โจทก์ไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนด โจทก์ย่อมหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ เมื่อ จพท.ไม่ขอเชื่อว่าคดีแพ่งแทนจำเลย โดยขอให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดี จึงชอบที่ศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีโจทก์ออกจากสารบบความ

ลูกหนี้ทำนิติกรรมหลังถูกพิทักษ์ทรัพย์ ตกเป็นโมฆะ หากเป็นละเมิด หนี้ละเมิดนั้นก็เกิดขึ้นหลังถูกพิทักษ์ทรัพย์ มิใช่กรณีที่ จพท.จะต้องเชื่อว่าคดีแพ่งอันเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาล โจทก์ฟ้องลูกหนี้เป็นจำเลยได้โดยตรง

ฎ.๔๘๕๑/๔๕ ตาม พ.ร.บ. ล้มละลายฯ มาตรา ๒๔ และ ๒๕ การที่บุคคลล้มละลายจำนองที่ดินของตนแก่ผู้รับจำนองเพื่อเป็นประกันหนี้ของผู้อื่นภายหลังที่ศาลได้พิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายแล้ว เป็นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้อันมีผลผูกพันในที่ดินที่จะต้องถูกบังคับคดีในที่สุดหากไม่ชำระหนี้ และฝ่าฝืนต่อกฎหมายเพราะไม่ได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาลหรือ จพท. นิติกรรมจำนองจึงตกเป็นโมฆะ มิใช่กรณีที่ จพท.จะต้องเชื่อว่าคดีแพ่งอันเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลตามบทบัญญัติดังกล่าวด้วย แม้หากการกระทำของลูกหนี้จะเป็นการละเมิดต่อโจทก์และมีหนี้ที่จะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ แต่หนี้ดังกล่าวก็เกิดขึ้นภายหลังที่ศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว โจทก์ไม่มีอำนาจมาขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา ๒๗, ๓๑ และ ๓๔ โจทก์ชอบที่จะฟ้องลูกหนี้เป็นจำเลยโดยตรง โจทก์จะฟ้อง จพท. เป็นจำเลยแทนลูกหนี้หาได้ไม่

จพท.ไม่ประสงค์จะดำเนินคดีแทนจำเลย จำเลยก็ไม่มีอำนาจดำเนินคดีเอง

คร.๒๐/๕๑ เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาดแล้ว ม.๒๒ (๓) บัญญัติให้จพท.แต่ผู้เดียวมีอำนาจต่อสู้คดีใดๆเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย คดีนี้จำเลยถูกฟ้องให้ชำระเงินจากการซื้อขายหลักทรัพย์อันเป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน จึงอยู่ในอำนาจของ จพท. แม้ ม.๒๕ จะบัญญัติให้ จพท.เชื่อว่าคดีแพ่งทั้งปวงอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลขณะที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ แต่มาตราดังกล่าวก็มีใช้บังคับเด็ดขาดว่า **จพท.จะต้องเข้าว่าคดีทุกเรื่องเสมอไป** จพท.จะฎีกาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ต่อไปหรือไม่ย่อมเป็นอำนาจของจพท. เมื่อ จพท.ไม่เห็นสมควรฎีกาก็ไม่ทำให้อำนาจในการต่อสู้คดีของ จพท.เปลี่ยนแปลงไป จำเลยจึงไม่มีสิทธิยื่นฎีกาด้วยตนเอง

คำว่า “สั่งประการใดตามที่เห็นสมควร” ตาม ม.๒๕ ศาลมีอำนาจสั่งจำหน่ายคดีได้

ฎ.๒๒๒๒/๑๗ พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๕ ศาลมีอำนาจงดการพิจารณาคดีไว้ หรือจะสั่งประการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ มิใช่มีอำนาจสั่งงดการพิจารณาไว้อย่างเดียว

โจทก์ฟ้องเรียกเงินตามเช็คจากจำเลยที่ ๑ ต่อมาศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยที่ ๑ เด็ดขาดในอื่น และ จพท. เข้ามาดำเนินคดีแทนจำเลยที่ ๑ แม้โจทก์จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา จพท. ก็จะต้องสอบสวนและทำความเข้าใจศาลเพื่อมีคำสั่งตาม ม. ๑๐๕, ๑๐๖ เมื่อปรากฏว่าโจทก์ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ของจำเลยที่ ๑ ไว้ในคดีล้มละลายด้วย การพิจารณาคดีของจำเลยที่ ๑ ต่อไปจึงไม่เป็นประโยชน์ ศาลมีอำนาจที่จะสั่งจำหน่ายคดีของจำเลยที่ ๑ เสียได้ตาม ม.๒๕ ตอนท้าย คำสั่งจำหน่ายคดีเช่นนี้มีใช้สั่งตาม ป.วิ.พ. ม. ๑๓๒

ลูกหนี้เป็นโจทก์ฟ้องคดี เมื่อจำเลยมีข้อต่อสู้ว่าโจทก์ยังมีหนี้ค้างชำระแก่จำเลยซึ่ง จพท. ดำเนินการทวงหนี้ที่โจทก์ค้างชำระตาม ม. ๑๑๙ แล้ว จพท.อาจขอให้ศาลจำหน่ายคดี

ฎ.๕๓๘/๕๐ การจัดกิจการและทรัพย์สินของจำเลยที่ตกอยู่แก่ จพท. ตาม ม. ๒๒ ย่อมรวมทั้งอำนาจในการรวบรวมทรัพย์สินโดยการทวงหนี้ด้วย ทั้งการเชื่อว่าคดีแพ่งที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลแทนจำเลยเป็นดุลพินิจของ จพท. เมื่อจำเลยมีข้อต่อสู้ว่าโจทก์ยังมีหนี้ค้างชำระแก่จำเลยซึ่ง จพท.ดำเนินการทวงหนี้ที่โจทก์ค้างชำระตาม ม. ๑๑๙ แล้ว และหากการสอบสวนของ จพท.ฟังได้ยุติว่าโจทก์ไม่มีหนี้ค้างชำระ หรือมีหนี้ค้างชำระแต่โจทก์ได้ชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว จพท.ก็มีอำนาจไต่ถอนจำนองให้แก่โจทก์ได้ตามความประสงค์อันจะทำให้ข้อพิพาทระหว่างโจทก์จำเลยเสร็จสิ้นไปในคราวเดียว จพท.ชอบที่จะไม่เชื่อว่าคดีแทนจำเลย

ลูกหนี้ถูกฟ้องเป็นจำเลย ถ้าเป็นหนี้ที่อาจขอรับชำระได้* จพท.อาจขอให้ศาลจำหน่ายคดีเพื่อให้เจ้าหนี้ไปขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้

คร.๒๐๖๙/๓๑ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว แม้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา โจทก์ก็ต้องไปขอรับชำระหนี้ต่อ จพท.ของลูกหนี้ คดีจึงไม่มีประโยชน์อีกต่อไป ให้จำหน่ายคดีจากสารบบความของศาลฎีกา

ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้แล้ว หาก จพท.ไม่แถลงอย่างใดอย่างหนึ่ง

ศาลให้ลูกหนี้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไป ชอบหรือไม่ ?

กรณีลูกหนี้เป็นโจทก์ ศาลให้ลูกหนี้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไปย่อมไม่ชอบ

ฎ.๓๙๖๗/๓๒ ระหว่างโจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีล้มละลายในศาลชั้นต้น ล.ได้ฟ้องโจทก์ขอให้เป็นบุคคลล้มละลายและศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์โจทก์เด็ดขาดในคดีดังกล่าว ดังนั้นนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์โจทก์เด็ดขาดเป็นต้นไป จพท.แต่ผู้เดียวมีอำนาจเชื่อว่าคดีแทนโจทก์ โจทก์ไม่มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือว่าคดีที่ตนเป็นโจทก์อีกต่อไป แต่โจทก์กลับดำเนินกระบวนการพิจารณาและว่าคดีที่ตนเป็นโจทก์ในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ตลอดมาจนกระทั่งเสร็จสิ้นในชั้นอุทธรณ์ จพท.จึงขอเชื่อว่าคดีแทนโจทก์ในชั้นฎีกา กรณีถือได้ว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ดังกล่าวไม่ชอบด้วย ม.๒๒, ๒๕

ฎ.๒๐๖๘/๔๙ โจทก์ถูกศาลล้มละลายกลางสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในระหว่างที่คดีแพ่งของโจทก์อยู่ระหว่างพิจารณา โจทก์จึงไม่มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือว่าคดีแพ่งได้อีกตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๒ (๓) และ ม.๒๕ การที่โจทก์ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีแพ่งด้วยตนเองจึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว

กรณีลูกหนี้ถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีแพ่ง หาก จพท.ไม่แถลงอย่างไรอย่างหนึ่ง ศาลมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไปได้

ฎ.๙๓๙/๓๐ เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาดแล้ว เป็นอำนาจของ จพท.ที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไป เมื่อ จพท.ไม่เชื่อว่าคดีหรือมีคำขอให้จำหน่ายคดี ศาลย่อมดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีสำหรับจำเลยต่อไปได้

ศาลสั่งจำหน่ายคดีแพ่งที่ค้างพิจารณาตามคำขอของ จพท. เพราะโจทก์ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายแล้ว หากศาลฎีกาพิพากษากลับให้ยกฟ้องคดีล้มละลาย โจทก์ขอให้ศาลในคดีแพ่งยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไปได้

ฎ.๑๘๙๑/๒๗ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีไปตามคำร้องของ จพท. ซึ่งเข้าดำเนินคดีแทนจำเลย เมื่อโจทก์ไปยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายแล้วเท่ากับเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องต่อเนื่องเกี่ยวกับคดีนี้ หากการขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายไม่อาจดำเนินไปจนถึงที่สุดเพราะศาลฎีกาพิพากษากลับให้ยกฟ้องคดีล้มละลาย จพท.จึงยกคำขอของโจทก์เสีย โจทก์ขอที่จะกลับมาดำเนินคดีต่อไป คำสั่งจำหน่ายคดีของศาลชั้นต้นหาได้ประสงค์ให้คดีเสร็จเด็ดขาดไปจากศาลทีเดียวไม่

ผลของการที่ จพท.เชื่อว่าคดีแทนลูกหนี้

ลูกหนี้ถูกฟ้องคดีแพ่ง แล้วถูกศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์

-ถ้า จพท. เชื่อว่าคดีแทน หากศาลพิพากษาให้ จพท.แพ้คดี ถ้าเป็นหนี้เงิน เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ภายใน ๒ เดือนนับจากวันคดีถึงที่สุด (ม.๙๓)

-ถ้า จพท.ไม่เชื่อว่าคดีแทนหรือไม่แถลง หากศาลพิพากษาให้ลูกหนี้แพ้คดี เจ้าหนี้จะขอรับชำระหนี้ภายใน ๒ เดือนนับจากวันคดีถึงที่สุด ตาม ม.๙๓ ไม่ได้ เพราะ ม.๙๓ เป็นกรณีที่ จพท.เชื่อว่าคดีแทนและศาลพิพากษาให้แพ้คดี

มาตรา ๙๓ ในกรณีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เชื่อว่าคดีที่ค้างพิจารณาอยู่แทนลูกหนี้ ถ้าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แพ้คดี เจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๙๑ แต่ให้นับจากวันคดีถึงที่สุด

หาก จพท.ไม่เชื่อว่าคดีแทนลูกหนี้ เจ้าหนี้ควรถอนฟ้องเพื่อไปยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อ จพท.

มาตรา ๙๑ เจ้าหนี้ซึ่งจะขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายจะเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์หรือไม่ก็ตาม ต้องยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดเวลาสองเดือนนับแต่วันโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

ศาลแจ้งให้ จพท. เข้าว่าคดีแทนจำเลย จพท. แกลงไม่ขอเข้าว่าคดีแทนจำเลย ขอให้ศาลสั่งจำหน่ายคดี ศาลให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป ถือว่า จพท. เข้าว่าคดีแทนจำเลยแล้ว หากจพท. แพ้คดี โจทก์ขอรับชำระหนี้ได้ภายใน ๒ เดือนนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด

ฎ.๑๙๑๖/๓๔ ขณะคดีแพ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล จำเลยถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดอำนาจการดำเนินกระบวนการคดีต่อไปย่อมเป็นของ จพท. ตาม พ.ร.บ. ล้มละลายฯ ม.๒๕ แต่ศาลจะมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีตามคำขอของ จพท. หรือให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปตามที่เห็นสมควรก็ได้ เมื่อปรากฏว่าศาลได้มีหนังสือแจ้งให้ จพท. ทราบแล้ว จพท. แกลงไม่ขอเข้าว่าคดีแทนจำเลย และขอให้มีคำสั่งจำหน่ายคดีเพื่อให้โจทก์ไปยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายแต่ศาลมีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป อันมีผลเท่ากับศาลไม่อนุญาตให้จำหน่ายคดีตามคำแถลงของ จพท. และ จพท. ทราบคำสั่งดังกล่าวแล้ว แม้ในวันถัดต่อๆ มา จพท. จะมีได้มาศาลก็ตาม แต่ศาลได้ประกาศแจ้งวันนัดให้จำเลยทราบที่หน้าศาลทุกครั้ง กรณีดังกล่าวย่อมถือได้ว่า จพท. ได้เข้าว่าคดีแทนจำเลยแล้วเมื่อศาลพิพากษาให้จำเลยหรือ จพท. แพ้คดี ผู้ร้องซึ่งเป็นโจทก์ในคดีแพ่งย่อมมีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายภายในกำหนดเวลา ๒ เดือน นับแต่วันที่คดีแพ่งดังกล่าวถึงที่สุด ตาม พ.ร.บ. ล้มละลายฯ ม.๙๓

ฎ.๒๙๖๔/๕๓ เจ้าหนี้ทราบว่าศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยที่ ๒ เด็ดขาดเมื่อภายหลังจากช่วงพ้นกำหนดเวลาที่ขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย ก่อนหน้านั้นจำเลยที่ ๒ มาศาลในคดีแพ่งแต่ไม่ได้แถลงให้เจ้าหนี้และศาลทราบข้อเท็จจริงดังกล่าว ทำให้เจ้าหนี้มิได้ขอรับชำระหนี้ การที่ศาลเห็นว่าเจ้าหนี้เพิ่งทราบว่าจำเลยที่ ๒ ถูกศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและพ้นกำหนดเวลาที่เจ้าหนี้จะขอรับชำระหนี้แล้ว การจำหน่ายคดีในส่วนของจำเลยที่ ๒ จะทำให้เจ้าหนี้ได้รับความเสียหาย จึงให้ยกคำร้องที่ไม่ประสงค์จะเข้าว่าคดีแทนจำเลยที่ ๒ ของ จพท. เสีย มีผลเท่ากับว่า จพท. ได้เข้ามาว่าคดีแทนจำเลยที่ ๒ ตาม ม.๒๕ แล้ว ส่วนที่ จพท. ยื่นคำแถลงอีกครั้งหนึ่งว่า จพท. ได้เสนอที่ประชุมเจ้าหนี้ ที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติไม่ติดใจเข้าว่าคดีแพ่ง จพท. จึงไม่ประสงค์จะเข้าว่าคดีแทนจำเลยที่ ๒ นั้น เป็นเพียงการที่ จพท. ไม่ติดใจที่จะนำพยานมาสืบหรือถามค้านพยานอีกฝ่ายหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้ยังปรากฏว่า เมื่อทนายโจทก์แถลงว่าคดีไม่อาจตกลงกันได้ ขอให้ศาลสืบพยานโจทก์และพยานจำเลยทั้งหมดไปก่อน จพท. แกลงไม่ค้าน และยังแถลงอีกว่าไม่ประสงค์จะต่อสู้คดี จึงเห็นได้ชัดว่า จพท. มีฐานะเข้ามาเป็นคู่ความในคดีแล้ว เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ จพท. แพ้คดีในคดีแพ่งดังกล่าว เจ้าหนี้อ่อมมีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้ภายในกำหนดเวลาสองเดือน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุดตาม พ.ร.บ. ล้มละลายฯ ม.๙๓

โจทก์ถูกพิทักษ์ทรัพย์ คดีอาญาไม่ระงับ จำเลยจะขอให้ศาลจำหน่ายคดีเพราะเหตุที่โจทก์ถูกพิทักษ์ทรัพย์ไม่ได้

ฎ.๒๓๔๙/๔๗ พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๒ ถึง ม.๒๕ เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์โจทก์แล้ว กฎหมายห้ามโจทก์กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของตนโดยให้ จพท.เป็นผู้มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของโจทก์ รวมทั้งการดำเนินคดีฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของโจทก์ เท่านั้น แม้โจทก์สิ้นสภาพบุคคลและเป็นคดีความผิดอันยอมความกันได้ก็ตามก็หาได้มี กม.บัญญัติว่าในคดีอาญานั้นให้คดีอาญาระงับไปไม่ คงมีแต่คดีอาญาเล็กน้อยและสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับตาม ป.วิ.อ. ม.๓๗ และ ม.๓๙ กับคดีเล็กน้อยตาม พ.ร.บ.เช็คฯ ม.๗ เท่านั้น คดีนี้เป็นคดีอาญาอยู่ระหว่างรอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ คำพิพากษาของศาลชั้นต้นยังอยู่ จะนำ ป.วิ.พ. ม.๑๓๒ (๓) มาใช้บังคับมิได้ เมื่อโจทก์มิได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกัน หรือมีเหตุทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ และจำเลยมิได้นำเงินตามจำนวนในเช็คมาชำระ ภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับหนังสือจากผู้ทรงว่าธนาคารไม่ใช้เงินตามเช็ค หรือมูลหนี้ที่ออกเช็ค สิ้นผลผูกพันไปก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด จำเลยจะขอให้ศาลจำหน่ายคดีโดยเหตุที่โจทก์ถูกพิทักษ์ทรัพย์หาได้ไม่

จำเลยในคดีอาญาถูกพิทักษ์ทรัพย์ ไม่มี กม.บัญญัติให้ จพท.เข้าว่าคดีแทน จำเลยต่อสู้คดีด้วยตัวเองต่อไปได้

ฎ.๔๔๘๑/๔๒ ไม่มีบท กม.ใดบัญญัติว่าบุคคลที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์ให้ จพท.เข้ามาดำเนินคดีในทางอาญาแทน โดยเฉพาะ กม.ล้มละลายมิได้คุ้มครองให้ผู้กระทำผิดอาญานั้นพ้นผิดไปด้วย จำเลยส่งจ่ายเช็คพิพาทให้โจทก์เพื่อชำระหนี้และธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คโดยการกระทำผิดของจำเลยเกิดขึ้นก่อนจะถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ไม่เกี่ยวข้องกับการถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในภายหลัง ดังนี้ แม้ในการต่อสู้คดีในชั้นอุทธรณ์จำเลยไม่มี จพท.เข้ามาดำเนินคดีแทน การดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นอุทธรณ์ก็ชอบแล้ว

ฎ.๖๗๐๕/๔๒ การที่จำเลยถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเป็นแต่เพียงทำให้จำเลยหมดโอกาสที่จะผ่อนชำระหนี้เพื่อบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดของจำเลยอีกต่อไปเท่านั้น การพิจารณาความผิดทางอาญาของจำเลยยังดำเนินต่อไปได้ ไม่มี กม.ใดให้ จพท.เข้าว่าคดีแทน จำเลยที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เหมือนอย่างในคดีแพ่ง ดังนั้นกระบวนการพิจารณาคดีอาญาที่ศาลล่างทั้งสองกระทำต่อมาภายหลังจำเลยถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในคดีล้มละลายจึงชอบแล้ว

จำเลยในคดีอาญาถูกพิทักษ์ทรัพย์ ไม่ทำให้คดีอาญาเลิกกันหรือสิทธินำคดีอาญามาฟ้อง
ระงับไป จำเลยจะขอให้ศาลจำหน่ายคดีไม่ได้

ฎ.๑๘๔-๑๘๕/๔๒ การที่ศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีอาญาได้คือคดีอาญาเลิกกัน ตาม
ป.วิ.อ. ม.๓๗ กรณีหนึ่ง คดีเลิกกันตาม พ.ร.บ.เช็คฯ ม.๗ กรณีหนึ่ง และสิทธินำคดีอาญามาฟ้อง
ระงับไปตาม ป.วิ.อ. ม.๓๙ อีกกรณีหนึ่ง ดังนั้น แม้จำเลยถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและ
โจทก์คดีนี้ยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย ก็เป็นกรณีที่โจทก์ไปดำเนินการใช้สิทธิ
เรียกร้องทางแพ่งในคดีล้มละลาย บทบัญญัติตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๕ ไม่เกี่ยวกับกรณี
คดีอาญาเลิกกันหรือสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปแต่อย่างใด จำเลยจะขอให้ศาลจำหน่าย
คดีนี้หาได้ไม่

๓.๒ ผลต่อลูกหนี้

๓.๒.๑ ผลต่อการจัดการทรัพย์สิน

มาตรา ๒๒ เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
แต่ผู้เดียวมีอำนาจดังต่อไปนี้...

มาตรา ๒๓ เมื่อลูกหนี้ได้รับทราบคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ลูกหนี้ต้องส่งมอบ
ทรัพย์สิน ดวงตรา สมุดบัญชี และเอกสารอันเกี่ยวกับทรัพย์สินและกิจการของตนซึ่งอยู่
ในความครอบครองให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทั้งสิ้น

มาตรา ๒๔ เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว ห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือกิจการของตน เว้นแต่จะได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๔/๑ บุคคลผู้เป็นหนี้ลูกหนี้หรือมีทรัพย์สินของลูกหนี้อยู่ในครอบครองซึ่งได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ มีหน้าที่ต้องแจ้งข้อมูลดังกล่าวให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

มาตรา ๑๗๓/๑ ผู้ใดมีหน้าที่ตามมาตรา ๒๔/๑ แล้วไม่ปฏิบัติตามมาตราดังกล่าว มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

...

คำว่า “ศาล” ตาม ม.๒๔ หมายถึงศาลในคดีล้มละลาย

ฎ.๕๖๔๓/๔๐ คำว่า “ศาล” ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๔ หมายถึงศาลที่มีคำสั่งหรือความเห็นชอบในการกระทำใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของลูกหนี้เฉพาะกรณีที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.ล้มละลายเท่านั้น เมื่อ พ.ร.บ.ล้มละลายมิได้บัญญัติให้ศาลมีคำสั่งหรือให้ความเห็นชอบในกรณีที่จำเลยผ่อนชำระเงินตามเช็คให้แก่ผู้คัดค้านภายหลังจำเลยถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเพื่อให้ผู้คัดค้านถอนฟ้องคดีอาญาแก่จำเลย แม้ศาลในคดีอาญาจตรางานกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับข้อตกลงระหว่างจำเลยกับผู้คัดค้านและให้เลื่อนการพิพากษาคดีอาญาไป ก็หาใช่ศาลที่ให้ความยินยอมตามความหมายแห่ง พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๔ ไม่

ลูกหนี้จดทะเบียนขายทรัพย์สินหลังถูกพิทักษ์ทรัพย์ เป็นโมฆะ ผู้รับโอนแม้จะสุจริตและเสียค่าตอบแทนก็ไม่ได้สิทธิในทรัพย์สินนั้น

ฎ.๕๖๗๗/๖๐ ลูกหนี้ที่ ๒ จดทะเบียนขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างพิพาทให้แก่ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ และชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ผู้คัดค้านที่ ๓ ภายหลังจากลูกหนี้ที่ ๒ ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว โดยไม่ปรากฏว่าลูกหนี้ที่ ๒ กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล จพท. ผู้จัดการทรัพย์หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ การจดทะเบียนโอนขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างย่อมเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๒๒ และ ๒๔ และเป็นนิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๐ แม้จะทำนิติกรรมนั้นโดยสุจริต เสียค่าตอบแทน และจดทะเบียนโดยสุจริต ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ไม่อาจยกความสุจริตและเสียค่าตอบแทนขึ้นอ้างเพื่อให้มีผลลบล้างกฎหมายได้

ลูกหนี้ต่อสู้คดีในฐานะทายาทโดยธรรมของกองมรดกบุคคลอื่นได้ จพท.ไม่มีอำนาจเข้าว่าคดีแทน

ฎ.๔๑๘/๔๖ โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ในฐานะทายาทโดยธรรมของ ส. ซึ่งถึงแก่กรรม แล้วให้รับผิดตามสัญญาค้ำประกันที่ ส.ทำไว้กับโจทก์เพื่อประกันการชำระหนี้ตามสัญญาของบริษัท ท. เป็นการฟ้องกองมรดกของ ส.เป็นลูกหนี้ให้รับผิดตามสัญญาค้ำประกันที่ ส.ทำไว้กับโจทก์ เมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เฉพาะของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ลูกหนี้เด็ดขาดเท่านั้น มิได้มีเจ้าหนี้รายใดฟ้องขอให้จัดการทรัพย์มรดกของ ส. ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๘๒ จพท.ย่อมไม่มีอำนาจเข้ามาจัดการทรัพย์สินในกองมรดกของ ส. หรือเข้ามาต่อสู้คดีเกี่ยวกับทรัพย์สินในกองมรดกของ ส. แทนจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๒ (๑) และ (๓) จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ยังคงมีสิทธิต่อสู้คดีที่โจทก์ฟ้องเกี่ยวกับทรัพย์สินในกองมรดกของ ส.ในฐานะทายาทโดยธรรมของ ส.ได้

ฎ.๖๕๐๗/๔๕ และ ฎ.๕๗๕/๕๐ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน

กม.ล้มละลาย เป็น กม.เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน หากมีการกระทำที่ฝ่าฝืน
ย่อมตกเป็นโมฆะ

ฎ.๔๒๓๘/๓๙ จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาซื้อขายอาหารกึ่งจากโจทก์ขณะที่ศาลมีคำสั่ง
พิทักษ์ทรัพย์จำเลยที่ ๑ เด็ดขาด สัญญาซื้อขายระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ ย่อมเป็นนิติกรรมที่
ฝ่าฝืน พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๒, ๒๔ เพราะเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยที่ ๑ แล้ว อำนาจ
ในการจัดการทรัพย์สินย่อมตกเป็นของ จพท. แต่เพียงผู้เดียว จำเลยที่ ๑ ไม่มีอำนาจกระทำการ
ใดๆเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตนเว้นแต่จะได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นของศาล
จพท. ผู้จัดการทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้เท่านั้น สัญญาซื้อขายอาหารกึ่งระหว่างโจทก์กับ
จำเลยที่ ๑ จึงตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. ม.๑๕๐ ไม่มีผลบังคับ สัญญาที่โจทก์กับจำเลยที่ ๑ ตก
ลงขายระยะเวลาชำระราคาค่าอาหารกึ่งที่ทำขึ้นระหว่างนั้นก็ตกเป็นโมฆะเช่นกัน สัญญาค้า
ประกันระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ที่ค่าประกันหนี้ที่ขยายเวลาชำระหนี้จึงไม่อาจมีขึ้น
ได้ตาม ป.พ.พ. ม.๖๘๑ โจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยทั้งสามรับผิดชอบชำระค่าอาหารกึ่งไม่ได้

หนี้ที่ลูกหนี้ก่อขึ้นหลังถูกพิทักษ์ทรัพย์ขอรับชำระหนี้ไม่ได้ เจ้าหนี้ฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบไม่ได้

ฎ.๖๐๖๖/๓๙ หนี้ตามฟ้องของโจทก์เกิดขึ้นภายหลังศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลย
เด็ดขาดแล้ว โจทก์ไม่อาจนำหนี้ดังกล่าวมายื่นคำขอรับชำระหนี้ตาม ม.๒๗, ๙๑ และ ๙๔
จำเลยสั่งจ่ายเช็คพิพาทให้โจทก์เพื่อชำระหนี้ในระหว่างจำเลยถูกพิทักษ์ทรัพย์ เท่ากับเป็นการ
กระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งไม่มีอำนาจที่จะกระทำได้ เช็คพิพาทจึงเป็นโมฆะ โจทก์ไม่มีสิทธิ
นำมาฟ้องจำเลยให้รับผิดชอบ

ทำนิติกรรมโดยไม่ทราบว่าคุณสัญญาเป็นลูกหนี้ที่ถูกศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ยกความสุจริต
ขึ้นอ้างไม่ได้

ฎ.๑๕๑๔๗/๕๘ จำเลยขายที่ดินให้แก่ผู้คัดค้านเป็นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของ
ตนภายหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์อันเป็นการฝ่าฝืน พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๒ และ ๒๔
สัญญาซื้อขายที่ดินตกเป็นโมฆะ ตาม ป.พ.พ. ม.๑๕๐ แม้ผู้คัดค้านทำสัญญาซื้อขายที่ดินโดยไม่
ทราบว่าจำเลยถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ผู้คัดค้านก็ไม่อาจยกความสุจริตขึ้นอ้างเพื่อลบล้างบท
กม.ดังกล่าวซึ่งเป็นบทบังคับเด็ดขาดได้

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ลูกหนี้ทำนิติกรรมซื้อที่ดินจากบุคคลอื่นเป็นการฝ่าฝืน ม.๒๒ และ ๒๔ แม้จะอ้างว่าจดทะเบียนรับซื้อที่ดินในเวลาที่ยังไม่มีประกาศคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด การจดทะเบียนซื้อขายที่ดินก็ตกเป็นโมฆะ

ฎ.๑๒๔๔๒/๕๖ ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์โจทก์เด็ดขาดเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๒๙ โจทก์หมดอำนาจจัดการหรือกระทำการใดๆเกี่ยวกับทรัพย์สินของตน อำนาจดังกล่าวตกอยู่แก่ จพท.แต่ผู้เดียว โจทก์จึงไม่มีอำนาจจดทะเบียนซื้อที่ดินจาก ล. วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๒ ซึ่ง เป็นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนภายหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและมีคำ พิพากษาให้ล้มละลายแล้วจึงฝ่าฝืนต่อ ม.๒๒ และ ๒๔ ซึ่งเป็น กม.เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ของประชาชน การจดทะเบียนซื้อขายที่ดินโฉนดพิพาทจึงเสียเปล่าเป็นโมฆะ ไม่มีผลผูกพัน คู่กรณี ตาม ป.พ.พ. ม.๑๕๐ พ.ร.บ.ล้มละลายฯ ม.๒๒ และ ๒๔ เป็นบทบังคับเด็ดขาด แม้ โจทก์จะอ้างว่าจดทะเบียนรับซื้อที่ดินในเวลาที่ยังไม่มีประกาศคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดก็ไม่ อายกความสุจริตขึ้นอ้างเพื่อลบล้างบท กม.ดังกล่าวได้

มาตรา ๒๔ ไม่ห้ามลูกหนี้ที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นหรือกระทำการแทนผู้อื่น

ฎ.๔๘๕๖/๓๓ การห้ามลูกหนี้ตามบทบัญญัติ มาตรา ๒๔ ไม่มีความหมายรวมถึงการ จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นหรือทำกิจการแทนผู้อื่นด้วย การที่จำเลยที่ ๒ ลงลายมือชื่อประทับตรา ของจำเลยที่ ๑ แต่งตั้งนายความยื่นคำร้องต่อศาล จึงเป็นการกระทำแทนจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติ บุคคลแยกออกไปอีกส่วนหนึ่งจากจำเลยที่ ๒ นั้น ย่อมมีอำนาจกระทำได้ไม่ต้องห้ามตาม บทบัญญัติดังกล่าว

คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ ไม่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างลูกหนี้ผู้เป็นนายจ้างกับเจ้าหนี้ซึ่งเป็นลูกจ้างสิ้นสุดหรือระงับไป

ฎ.๕๕๒๓/๕๒ คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ (จำเลย) เด็ดขาดมีผลเพียงทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน ต้องให้ จพท. เป็นผู้จัดการหรือกระทำการแทนตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา ๒๒, ๒๔ ห้ามมีผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างลูกหนี้ผู้เป็นนายจ้างกับเจ้าหนี้ซึ่งเป็นลูกจ้างสิ้นสุดหรือระงับไปด้วยไม่ ทั้งในระหว่างที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดเจ้าหนี้ได้รับอนุญาตให้ทำงานเพื่อไปรับราชการทหาร โดยไม่ปรากฏว่ามีการเลิกจ้างเจ้าหนี้ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ดังนั้นกรณียังไม่ถือว่ามี การเลิกจ้างเจ้าหนี้ในวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดตาม พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงานฯ มาตรา ๑๑๘ **หนี้ค่าชดเชยและสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าตามคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้จึงมิได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด** จึงต้องห้ามมิให้เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา ๙๔

ข้อสังเกต ลูกหนี้กระทำละเมิด หลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์

คำถาม...

- การกระทำละเมิดของลูกหนี้ตกเป็นโมฆะหรือไม่ ?
- ผู้เสียหายฟ้องลูกหนี้เป็นจำเลยได้หรือไม่ ?
- ละเมิดเป็นนิติเหตุ มิใช่นิติกรรม จึงไม่เป็นโมฆะตาม ม.๒๒, ๒๔
- หนี้ละเมิดเกิดขึ้นหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์
- หนี้ละเมิดเกิดขึ้นหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ขอรับชำระหนี้ไม่ได้
- หนี้ละเมิดหลังศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ไม่อยู่ในอำนาจ จพท.
- ผู้เสียหายฟ้องลูกหนี้ให้รับผิดชอบได้

ลูกหนี้ทำละเมิดต่อโจทก์และมีหนี้ที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ หนี้ละเมิดดังกล่าวเกิดขึ้นภายหลังที่ศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ไม่อาจนำมาขอยื่นรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย โจทก์ชอบที่จะฟ้องลูกหนี้เป็นจำเลยโดยตรง

ฎ.๔๘๕๑/๔๕ พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๔, ๒๕ การที่บุคคลล้มละลายจำนองที่ดินของตนแก่ผู้รับจำนองเพื่อเป็นประกันหนี้ของผู้อื่นภายหลังที่ศาลได้พิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายแล้ว เป็นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้อันมีผลผูกพันในที่ดินที่จะต้องถูกบังคับคดีในที่สุดหากไม่ชำระหนี้ และฝ่าฝืนต่อกฎหมายเพราะไม่ได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาลหรือ จพท. นิติกรรมจำนองจึงตกเป็นโมฆะ มิใช่กรณีที่ จพท.จะต้องเข้าว่าคดีแพ่งอันเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลตามบทบัญญัติดังกล่าว แม้หากการกระทำของลูกหนี้จะเป็นการละเมิดต่อโจทก์และมีหนี้ที่จะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ แต่หนี้ดังกล่าวก็เกิดขึ้นภายหลังที่ศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว โจทก์ไม่มีอำนาจนำขอยื่นรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายตาม ม.๒๗, ๙๑ และ ๙๔ โจทก์ชอบที่จะฟ้องลูกหนี้เป็นจำเลยโดยตรง โจทก์จะฟ้อง จพท.เป็นจำเลยแทนลูกหนี้หาได้ไม่

ลูกหนี้สั่งจ่ายเช็คก่อนถูกพิทักษ์ทรัพย์ เมื่อมีการฟ้องคดีอาญา ศาลลงโทษลูกหนี้ได้

ฎ.๙๕๔๖/๓๙ กม.ล้มละลายเพียงบัญญัติมิให้บุคคลที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินคดีในทางแพ่งด้วยตนเองหรือก่อนสิ้นชั้นอีกในระหว่างพิทักษ์ทรัพย์อยู่ หากไปก่อนสิ้นชั้นในระหว่างถูกพิทักษ์ทรัพย์เจ้าหนี้จะถือเอามูลหนี้ไปขอรับชำระหนี้ไม่ได้ แต่ไม่มี กม.ใดบัญญัติให้หนี้สินนั้นสูญสิ้นไป โดยเฉพาะ กม.ล้มละลายมิได้คุ้มครองให้ผู้กระทำความผิดอาญาพ้นผิดไปด้วย จำเลยที่ ๒ กระทำผิดโดยสั่งจ่ายเช็ค ๔ ฉบับ ลงวันที่ ๓ พ.ค. ๓๔ ถึงวันที่ ๒๔ พ.ค. ๓๔ ซึ่งธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินวันที่ ๑๐ พ.ค. ๓๔ จำนวน ๑ ฉบับ และเมื่อวันที่ ๑๓ มิ.ย. ๓๔ จำนวน ๓ ฉบับ แต่จำเลยที่ ๑ ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ ๑๗ ก.ค. ๓๕ การกระทำความผิดได้เกิดขึ้นก่อนจะถูกพิทักษ์ทรัพย์ ไม่เกี่ยวข้องกับการถูกพิทักษ์ทรัพย์ในภายหลังแต่อย่างใด ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๒ ได้

ลูกหนี้ส่งจ่ายเช็คหลังถูกพิทักษ์ทรัพย์ หนี้ตามเช็คบังคับไม่ได้ ไม่มีความผิดตาม พ.ร.บ.เช็ค

ฎ.๒๖๑๘/๖๔ จำเลยออกเช็คพิพาทเพื่อชำระหนี้แกโจทก์หลังจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด เป็นการมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นกับโจทก์ตามกฎหมายลักษณะตัวเงินประเภทเช็คซึ่งเป็นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย โดยมีใช้กรณีกระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ ตามบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ หนี้ตามเช็คพิพาทไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย การกระทำของจำเลยจึงขาดองค์ประกอบความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๔ จำเลยไม่มีความผิดตามฟ้อง

นิติกรรมที่ลูกหนี้กระทำหลังศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ แม้ต่อมาศาลจะมีคำสั่งให้เพิกถอนนิติกรรมนั้น เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ตาม ม.๙๒ ไม่ได้ ต้องขอรับชำระหนี้ตาม ม.๙๑ เท่านั้น

ฎ.๓๑๖๙/๓๑ การเพิกถอนการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำใด ๆ ที่จะส่งผลให้เจ้าหนี้นับค่าขอรับชำระหนี้ได้นั้น ต้องเป็นการเพิกถอนตาม ม.๑๑๕ คือเป็นเรื่องที่ลูกหนี้โอนทรัพย์สินหรือกระทำการใด ๆ ในระหว่างระยะเวลาสามเดือนก่อนมีการขอให้ล้มละลายและภายหลังนั้น ซึ่งหมายถึงการโอนที่กระทำก่อนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น ไม่รวมถึงการโอนที่กระทำภายหลังศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ดังนั้น หากมีการชำระหนี้ภายหลังศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์การชำระหนี้ดังกล่าวเป็นโมฆะไม่มีผลบังคับ แม้เจ้าหนี้จะรับชำระหนี้ไว้ก็ไม่ทำให้หนี้ระงับไป เจ้าหนี้นับค่าขอรับชำระหนี้สำหรับหนี้ดังกล่าวภายในกำหนดเวลาตาม ม.๙๑ เจ้าหนี้ไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว แม้ต่อมาศาลจะมีคำสั่งให้เพิกถอนการชำระหนี้รายนี้เสีย เมื่อการเพิกถอนไม่เกี่ยวกับปัญหาตาม ม.๑๑๕ เจ้าหนี้ก็ไม่มีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้ตาม ม.๙๒

หน้าที่ของลูกหนี้เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์

๑. หน้าที่ตาม ม.๓๐

- ภายใน ๒๔ ชม. ต้องไปสาบานตัวต่อ จพท.และยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับหุ้นส่วน
- ภายใน ๗ วัน ต้องไปสาบานตัวต่อ จพท.และยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สิน

๒. หน้าที่ ตาม ม.๖๔

- ต้องไปในการประชุมเจ้าหนี้ทุกครั้งและตอบคำถาม จพท. กก.เจ้าหนี้ หรือ เจ้าหนี้ เกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของตน

๓. หน้าที่ ตาม ม.๖๕

- ต้องเป็นธุระช่วยจำหน่ายและแบ่งทรัพย์สินทรัพย์สิน
- หากไม่ให้ความร่วมมือ จพท.อาจร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาในการปลดจากการล้มละลาย ตาม ม.๘๑/๓

การควบคุมและการจำกัดสิทธิลูกหนี้

๑. ลูกหนี้ขอให้ จพท.กำหนดจำนวนเงินเพื่อเลี้ยงชีพ ตาม ม.๖๗ (๑)

๒. ลูกหนี้ต้องรายงานเป็นหนังสือให้ จพท.ทราบถึงการได้รับทรัพย์สินทุกครั้ง ตาม ม.๖๗ (๒)

๓.๓ ผลต่อเจ้าหนี้

กรณีศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว

เจ้าหนี้ฟ้องคดีแพ่งในหนี้ที่อาจขอรับชำระได้ โดยฟ้อง จพท.เป็นจำเลย เพราะอำนาจในการต่อสู้คดีแทนลูกหนี้ เป็นอำนาจของ จพท. (ม.๒๖)

กรณีศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

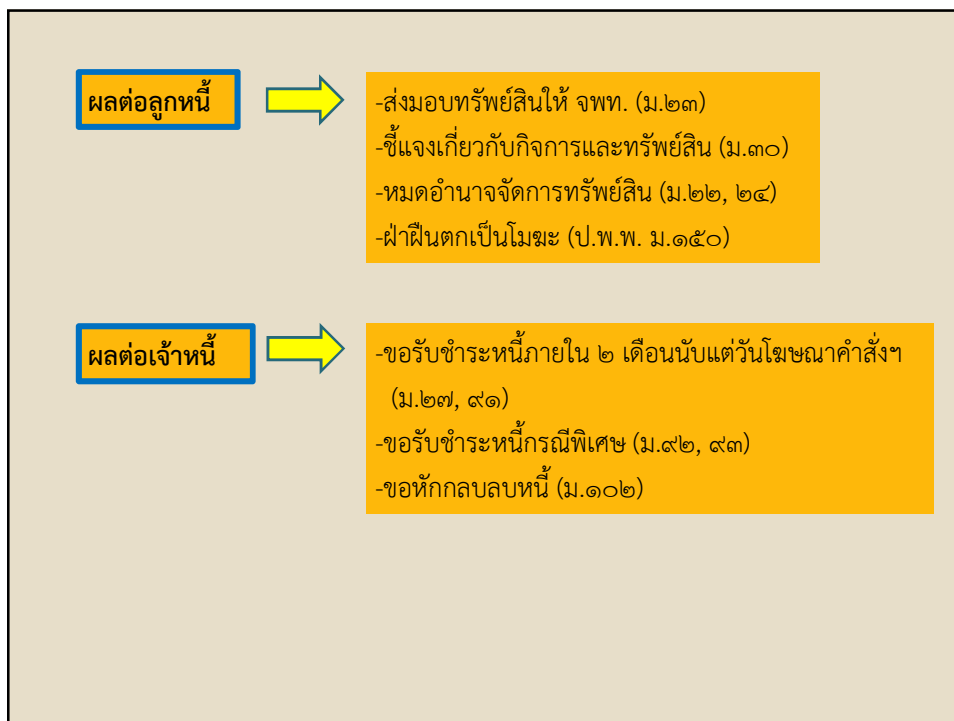
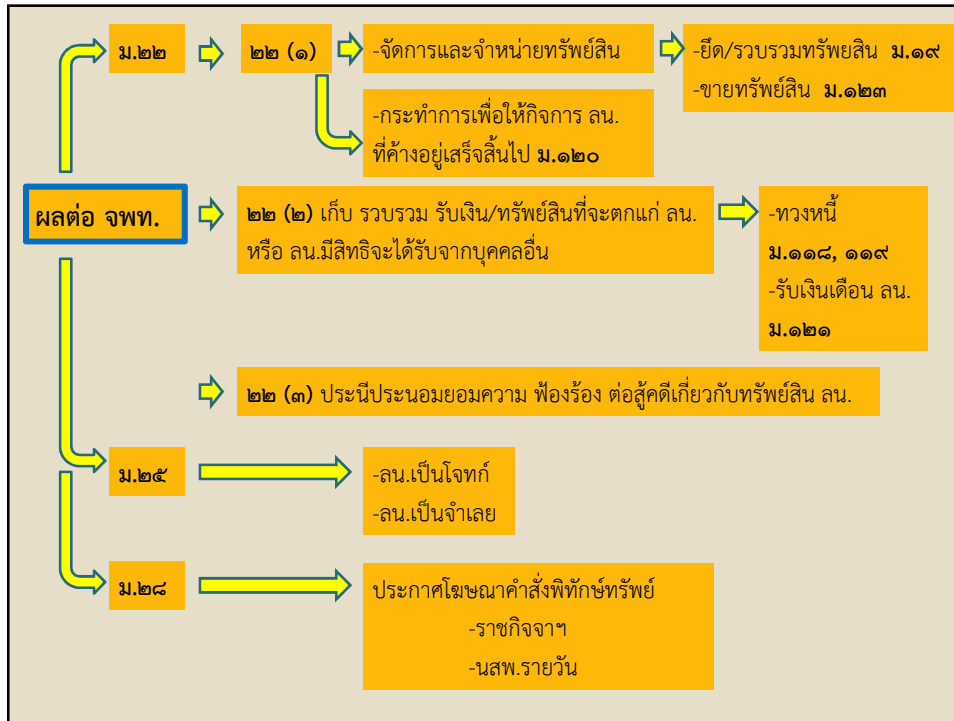
เจ้าหนี้ฟ้องคดีแพ่งเฉพาะหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ไม่ได้ ส่วนหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ได้ เจ้าหนี้ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อ จพท.

หนี้เกี่ยวกับการกระทำ งดเว้นกระทำ หรือส่งมอบทรัพย์สินอื่นนอกจากเงินซึ่งเจ้าหนี้ไม่อาจขอรับชำระต่อ จพท.ได้ เจ้าหนี้สามารถฟ้อง จพท.เป็นจำเลยได้

ฎ.๑๕๑๗/๒๕ พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๒๖ และ ๒๗ ห้ามเจ้าหนี้ฟ้องคดีแพ่งอันเกี่ยวกับหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ได้ก็เฉพาะหนี้เงินเท่านั้น โดยเจ้าหนี้จะต้องขอรับชำระหนี้ต่อ จพท. ส่วนหนี้เกี่ยวกับการกระทำ งดเว้นกระทำ หรือส่งมอบทรัพย์สินอื่นนอกจากเงินซึ่งเจ้าหนี้ไม่อาจขอรับชำระต่อ จพท.ได้ หาได้ห้ามมิให้ฟ้องแต่อย่างใดไม่

การที่โจทก์ขอให้บังคับลูกหนี้โอนที่ดินพิพาทคืนโจทก์และรับเงินค่าหุ้นจากโจทก์ กับขอให้ขับไล่ผู้ล้มละลายออกไปจากที่ดินพิพาท เป็นคำฟ้องที่เกี่ยวข้องด้วยสังหาริมทรัพย์ ตาม ป.วิ.พ. ม.๔ (๑) โจทก์จึงฟ้อง จพท.ของลูกหนี้เป็นจำเลยได้ ตาม ม.๒๒ (๑)

ฎ.๑๑๒๐๑/๕๗ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน

มาตรา ๒๖ ตราบไคที่ศาลยังมีได้สิ่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด เจ้าหนี้จะฟ้องคดีแพ่งอันเกี่ยวกับหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระได้ตามพระราชบัญญัตินี้ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้นำบทบัญญัติในมาตราก่อนมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้ต้องขอรับชำระหนี้ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย เจ้าหนี้จะฟ้องคดีแพ่งบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ไม่ได้

ฎ.๓๘๙๓/๖๐ การฟ้องคดีล้มละลายเป็นการฟ้องให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งปวง เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว จพท.แต่ผู้เดียวมีอำนาจ ประนีประนอมยอมความ ฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใดๆเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ เจ้าหนี้จะขอรับชำระหนี้ได้ก็แต่โดยปฏิบัติตามวิธีการที่กล่าวไว้ในกฎหมายล้มละลายเท่านั้น เจ้าหนี้ไม่มีอำนาจฟ้องลูกหนี้ให้ชำระหนี้ได้อีก

หนี้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินมิใช่หนี้เงิน เจ้าหนี้ฟ้อง จพท.ให้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ได้

ฎ.๖๘๖/๕๑ พ.ร.บ.ล้มละลายฯ ม. ๒๖ และ ม. ๒๗ บัญญัติห้ามมิให้เจ้าหนี้ฟ้องคดีแพ่งอันเกี่ยวกับหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ได้ โดยจะต้องขอรับชำระหนี้ต่อ จพท.ตามวิธีการที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.ดังกล่าว แต่ห้ามเฉพาะหนี้เงิน ส่วนหนี้ที่ต้องโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่กันซึ่งเจ้าหนี้ไม่อาจขอรับชำระหนี้ต่อ จพท.ได้ หากอยู่ในบังคับที่ห้ามมิให้ฟ้องแต่อย่างใดไม่ เมื่อหนี้ที่ต้องโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินเกิดขึ้นก่อนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และโดยเหตุที่ผู้ล้มละลายไม่มีอำนาจจัดการทรัพย์สินหรือต่อสู้คดีใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของตนเองอีกต่อไป แต่เป็นอำนาจของ จพท.แต่ผู้เดียวตาม ม. ๒๒ (๑) (๓) โจทก์จึงชอบที่จะฟ้องจำเลยในฐานะ จพท.ของผู้ล้มละลายให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแก่โจทก์ได้ การที่โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลชั้นต้นมิใช่เป็นการร้องขอเพื่อให้กลับคำวินิจฉัยของ จพท.ตาม ม. ๑๔๖ ทั้งมิใช่เป็นการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึดไว้โดย จพท. คดีของโจทก์จึงไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องไปดำเนินการในคดีล้มละลาย โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

จบการบรรยาย